

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravištvu v
Katoliški tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17

Izhajava vsak dan, izveniši
nedelje in praznike. ob
pol 6. uri popoldne.

Pa pošli prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 —
četrt 6, 50 —
mesec 2, 20 —

V upravištvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 —
četrt 5 —
mesec 1, 70 —

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 241.

V Ljubljani, v soboto 19. oktobra 1901.

Letnik XXIX.

Dr. Tavčar pri socialnih demokratih.

Strašno so se jezili „Narodovci“, da so idrijski socialni demokratje se približali krščanskim socialcem. Upili so, da so „klerikalci“ zatajili svoj program.

Zdaj je pa dr. Tavčar začel dr. Susteršiča posnemati. Kar je Susteršič naredil v Idriji, to je hotel dr. Tavčar narediti v Zagorju. Šel je na shod, ki se je vršil tam prejšnjo nedeljo. Žalibog nimamo zanesljivejšega poročila, kakor je „Narodovo“, a iz njega se pozna, da Tavčar Susteršiču ni kos v takih rečeh. Vsa stvar se ni za Tavčarja prav posebno častno iztekla, ker je moral 1. pred socialnimi demokrati priznati, da je njegova stranka mnogo zagrešila, ali — da rabimo ipsissima verba voditelju „intelligence“ — da so liberalci delali „oslarije“, in 2. ker se je pokazalo, da je Tavčar glede ekonomičnega programa popolnoma suh in molčeč vprico socialne demokracije.

Stvar se je vršila (po „Narodu“) nekako takole:

Na dnevnem redu so imeli starostno preskrbo onemoglih delavcev, njihovih vdov in sirot, kot drugo točko pa deželnozborsko volitev v Idriji.

O obeh točkah bil je Čobal poročevavec. Pri prvi točki je razvijal že znane argumente, na kar je bila isto tako znana resolucija na državni zbor sprejeta. Razprave pri ti točki ni bilo, ker je občinstvo prej kot ne težko čakalo druge točke. Tudi tu je bil, kakor že povedano, poročevavec gospod Čobal, ki je iskal glavno moč v tem, da je strastno napadal narodno-napredno stranko — dočim je „klerikalno“ stranko s kratkimi besedami odpravil. Kako je torej prišlo, da so idrijski socialisti pri deželnozborski volitvi morali tako postopati, kakor so postopali? Najprej je narodno-napredna stranka sploh taka, da po Čobalovem mnenju socialistična stranka nikdar ž njo iti ne more. Napredni slovenski stranki očita, da je sedanega škofa z lakajsko servilnostjo sprejela ob njegovem dohodu v Ljubljano, da je kovala s klerikalci znano „slogo“ in da svoj čas „De-

lavca“ v svoji tiskarni tiskati ni hotela. Na drugo stran so pa tudi lokalne razmere v Idriji po krivdi liberalcev tako za-vožene, da vsled tega socialci niso mogli glasovati za dr. Majarona. V tem pogledu navaja postopanje naprednjakov pri tisti priliki, ko so socialno-demokratični stranki preprečili „štrajk“ v Idriji, potem postopanje naprednjakov proti delavskemu konsumnemu društvu. Istotako graja pisavo „Jednakopravnosti“, ter še omenja, da so liberalci pred volitvijo socialno demokratične volilce pitali s capini, raztrganci itd.

Zdaj je imel govoriti dr. Tavčar ter opirati svojo stranko, a „voditelj intelligence“ je govoril tako pohlevno, da je naredilo „Narodovo“ poročilo na nas tak vtis, da je Tavčar pred socialnimi demokrati pod klop zlezal.

Dr. Tavčar omenja, da ni prišel iskat kakih preprirov, pač pa dotike, ker ima še vedno tisto prepričanje, katero je razvijal pri svoji državnozborski kandidaturi, da imajo namreč vse v deželi obstoječe svobodnomiselne stranke stopiti v nekako dotiko, (!) ako naj se uspešno pobija reakcija. Da se da narodno-napredni stranki mnogo očitati, tega si je tudi govornik svest; sprejem knezoškofa ljubljanskega in pa sklepanje znane „sprave“, bili sta dve oslariji, (!) za koje pa so bolj odgovorne posamezne osebe nego pa stranka. Tudi je res „Narodna tiskarna“ odklonila tiskanje „Delavca“, ali dandanes bi ga prej kot ne več ne odklonila, ker se v tem pogledu ne nahaja več na malenkostnem prvotnem svojem stališču. (!) Da so morda tudi lokalne razmere v Idriji ti ali oni zakrivali, je mogoče, docela neverjetno pa se govorniku zdi, da bi se bili idrijski naprednjaki tako taleč spozabili, da bi bili delavce volivce z navedenimi psovkami od sebe odrivali. Če se je pa kaj tacega zgodilo, morala bi to tudi naša stranka najostreje obsoditi. Vse to, kar je navel sodrug Čobal, bi končno opravičevalo socialno-demokratično stranko v Idriji, če se je volitve držala, nikakor pa ne opravičuje glasovanja na korist klerikalcem, ki so socialdemokratični stranki strupenejši nasprotniki, nego — kakor pravi Kristan —

onemogli in v agoniji ležeči liberalci. V drugem pa je najbolje, če se čez idrijsko epizodo zagrne plašč pozabljenosti. (!) Lahko se pripozna, da je napredna stranka v Idriji to ali ono zagrešila. Slovenski narod je dandanes podoben človeku, ki je obložen z verigami. Noge ima vkovane v verige, roke istotako, in še celo okrog vrata ima tako težke verige, da mu dostikrat poide sapa. (!) „In sedaj ste pa ravno vi socialni demokratje, ki zahtevate, da naj naš narod pleza po dolgi in vitki lati vašega programa? Kako naj pleza, ko je ukovan v farske verige, da se sploh ganiti ne more? Glavni smoter naše stranke je odprava teh verig: v ta namen se naša stranka pošteno in uspešno trudi. Socialno-demokratična stranka pa naj drži s tistimi, ki niso za odpravo, nego za pomnožitev verig? Da bi bila taka vaša taktika neumna, nelogična in nezdrava, tega mi pač ni treba razvijati!“ Tako je govoril „voditelj intelligence“, zaveznik veleposestva in zastopnik meščanstva pred socialnimi demokrati!

Ti bi ga bili spravili lahko v še večjo zadrego, če bi ga bili vprašali, zakaj je zoper razširjenje volivne pravice, zakaj je zoper deželno zavarovalnico i. t. d. Zoper konsumna društva — to je pač kardinalna točka dr. Tavčarjeve ekonomične modrosti — se pred socialnimi demokrati dr. Tavčar ni upal reči niti besedice, ampak je — kakor se da sklepati iz previdnega „Narodovega“ poročila, previdno molčal!

Dr. Tavčar je prišel pač za nekoliko kilogramov ponižnejši iz Zagorja, nego je šel tje. Samo tiste strašne „verige“, ki jih ta ubogi mož nosi z vsem slovenskim narodom vred „na nogah, na rokah istotako, in še celo okrog vrata, da mu dostikrat poide sapa“ — te grozne verige je prinesel neolajšane seboj. Želimo mu dobre sape, da se ne bo zadušil v teh strašnih „verigah“!

Državni zbor.

Dunaj, 18. oktobra.

Körber in stranke.

Za finančnim ministrom je včeraj govoril ministerski predsednik dr. pl. Körber z nenavadnim ognjem, da je navdušil stranke in samega sebe z ozirom na kaos v zbor-

nici. Govoril je samozvestno, a govoril je srečno.

Politični položaj.

»Vlada je še vedno prepričana, da se ne more zvezati z nobeno stranko, dokler narodnostna vprašanja niso rešena. Ko bi se vlada danes približala tej ali oni večji narodnostni stranki, demonstrirala bi proti drugim. In ko bi tudi hotela biti proti vsem narodom enako pravična, vendar bi jej v tem slučaju še vedno očitali pristranost. V Avstriji pač morejo biti narodne stranke, a ne narodna vlada. Narodna navdušenost morda ne more priznati te istine, toda avstrijski vladi mora biti vodilo. Ko dosežemo narodnostni mir in narodne stranke postanejo politične, potem bode vsaka vlada morala računati s takimi razmerami. Narodna misel dokazuje, da ni še izumrl idealizem, dasi se vedno bolj zblizujeta pojma: narodna omika in blagostanje.

Proti Nemčiji in Ogrom.

Mej živahnim odobravanjem je minist. predsednik označil vladno stališče glede nagodbe z Ogersko in trgovinske pogodbe z Nemčijo. »Naša država je zaostala, mora si oprostiti roke. Vsak narod mora storiti svojo dolžnost. Dokler niso urejene gospodarske razmere z Ogersko ter trgovinske pogodbe z drugimi državami, naj bi utihnil domači narodnostni prepir. Tega prepira senca ne sme padati na velika gospodarska vprašanja, da bi našo razdvojenost izrabljali sosedje. Nasproti ostalemu svetu morajo vsi naši različni narodi biti celota. Teh mislij so merodajni krogi tudi na Ogerskem, ki zagovarjajo skupnost carinskega ozemlja. Čim večje ozemlje, tem večja obramba in zaslomba. Ogerska more sedaj v carinski skupnosti z Avstrijo biti neodvisnejša, nego sama zase. Zato bi bil gospodarski boj mej Avstrijo in Ogersko le na škodo. Toda soglasje ne sme biti le v mrtvih črkah, ampak tudi v duhu zakona. Lojalnost je potrebna ne le ob sklepanju pogodbe, ampak ves čas, dokler pogodba velja. Zato bode vlada z vso odločnostjo zagovarjala avstrijske koristi, da pridemo tudi v tem vprašanju na jasno. (Živahna pohvala.) Avstrijsko delo mora imeti trdno podlago. Obe državni polovici morata biti prepričani, da

LISTEK.

Učenjaki.

Skoro bi lahko človek upravičeno rekel, da je ni stranke, ki bi se bolj bavila z vero, kot se naša liberalna stranka. Ne bodemo sicer trdili, da morda nje posamezni člani premišlujejo verske resnice, se uglasljujejo v globokost verskih nauk ali zamaknjeni uživajo njih krasoto. Toda, kdor čita liberalna glasila, pritegniti bode moral naši trditvi, katero smo izrekli v prvem stavku tega listka. Liberalni listi pečejo se z vero v osebnega Boga, z osebo Odrašenikovo, z zakramenti. Sveti Tomaž Akvinat je tudi prav gotovo zelo veliko razmišljal o veri in njenih resnicah, toda on je nasproti našim liberalcem muha, ako pomislimo na lahkoto, s katero sodijo o verskih predmetih. Taka nagla, urna in ročna sodba kaže ali veliko znanje, ali pa veliko neum-ljivo naglico, recimo.

V četrtek sodi »Slov. Narod« o veljavnosti sv. krsta. Reči moramo, da se je postavil na popolnoma novo stališče. Tudi mi

smo videli in prečitali že katero dogmatično knjigo, ali tolike izvirnosti, kot jo kaže »Narodov« dogmatik, pa nismo našli še nikjer. Ne vemo sicer, ali se bodo hoteli bogoslovci, ali se bode cerkev hotela postaviti na »Narodovo« čisto novo, izvirno stališče. Opravičeno dvomimo o tem. Toda, naj sodijo braveci sami.

Župnik je odklonil nekega moža kot krstnega botra. Sedaj pa »Narod« dvomi, ali je bil krst, pri katerem je držala le botra otroka na rokah, ne pa tudi dotičnik, veljaven ali ne. Ako to ni povse izvirno stališče, potem pa res ne vemo, kaj bi bilo izvirno.

»Narodu« bi svetovali, naj izda nauk o zakramentih v obliki dopisov z dežele. Nekaj izgledov podajamo mu v sledečem:

»Iz Krtovega grabna se nam piše, da je ondotni župnik, zagrižen klerikalec, botra in botro, ki sta iz cerkve grede z otrokom zavila v gostilno in tam izdatno se pričela krepčati, zapodil, češ, naj preje oddasta otroka domu. Ali je tak krst veljaven ali ne, o tem naj sodi cerkvena oblast, ona ista cerkvena oblast, ki nam pošilja take župnike, katerim ni nič sveto, kateri hočejo le

svoje klerikalno gospodarstvo kazati povsod. Ljudstvo pa se zgleduje in pohujšuje. Kaj je klerikalcem za veljavnost zakramentov, samo za to jim je, da tlačijo ubogo ljudstvo. Mi liberalci, katerim vedno očitate vi klerikalni hinavci, da smo brezverci, pa moramo paziti na veljavnost od klerikalnih duhovnov deljenih zakramentov, sicer bi mnogo ljudi še veljavno krščenih ne bilo.«

»Birma v Mrtovilu. V nedeljo smo imeli pri nas birmo. Sprejema škofovega se Vaš dopisnik ni udeležil in se takih sprejemov ne bo udeležil dotlej, dokler se škof ne pokori in ne podvrže našim voditeljem. To naj si zapomni ljubljanski škof. Aut — aut! Seveda so se klerikalci zelo sopirili. Toda kako spoštujejo ti ljudje, ki imajo vero vedno na jeziku, svetost zakramentov, to naj pojasni sledeči izglede, katerega resničnost smo pripravljali dokazati vsake hip pred sodnijo, ako bi dotičnik tožil. Naš župan, hud klerikalec, bil je boter. Toda kaj je storil ta mož, ta prijatelj našega župnika, ta klerikalni agitator? Mesto da bi bil Matevžkovemu Jernaču, kateremu je zavezal birmo, kupil, kakor se spodobi, ustne harmonike,

uro in lect ter ga peljal v gostilno, daroval mu je vložno knjižico naše klerikalne posojilnice, glasečo se na 50 kron, ter ga vzel k sebi na kosilo. Jernač je še premlad, da bi vedel, kaj mu je hudega naredil bot-r, zato smo ga videli, kako se je vse popoldne igral z županovimi otroci. Toda mi, ki nismo otroci, vprašamo: Ali je birma, pri kateri se zanemarjajo taki starodavni običaji, veljavna? Ali morejo klerikalci take brezvestne protiverske čine zagovarjati pred svojo vestjo? In ti ljudje hočejo imeti vero v zakupu!»

To bi bilo branje za liberalce, kajne? Srce bi jim igralo in vsi ogorčeni bi bili nad klerikalci. Ti dopisi pa bi po svoji vsebini kazali tisto vednost v klerikalnih rečeh, katero je kazalo liberalno časopisje doslej.

Pri tej globoki učenosti, ki jo kažejo liberalci v verskih rečeh, je umevno, da so razkačeni nad družbo sv. Mohorja, ker je izdala po mnenji liberalcev zanje čisto nepotrebno apologetično delo »Pamet in vera«. Značilno pa je seveda le zanj, ako se kdo jezi nad pametjo in vero.

imata skupne koristi in da morajo prenehati ozkosrčna nasprotja. Vlada zagovarja trgovinske pogodbe, toda take, ki se ozirajo tudi na naše koristi. Min. predsednik dalje priznava, da je naša industrija jako obdadena. Toda olajšanje je nemogoče, ker država mora iskati nove dohodke. Minister pa odločno ugovarja, da bi bila milijarda za investicije vržena skozi okno. Vlada je dovolila milijardo, da ojači pogum, in bode še več dala, da more država tekmovali z drugimi.

Avstrija ne sme prodati svojih koristij. Ako nam ponujajo mir, hočemo ga vsprejeti; ako pa bodo zahtevali od nas le žrtve, potem odklonimo ulogo potrpežljivega jagnjeta. (Živahna pohvala.) Trdne zveze in oborožene armade zagotavljajo gospodarsko ravnotežje. Toda gospodarske koristi posamezne države so tolike, da jih ne more prezirati, ako se hoče o njej iti na dnevni red. In parlamenti so, ki morajo vlade podpirati. Zato vlada računa na parlament.

Program.

Dr. pl. Körber nato razvija svoj nadaljni program. Vlada hoče imeti na razpolago tri milijone za podpore vsled bede. Dalje je potrebna preosnova tiskovnega zakona. Pripravlja se zakon proti pijančevanju in zakon, ki naj bi olajšal zgradbo zdravilnih delavskih stanovanj. Gotov je tudi načrt zakona o zavarovanju delavcev za starost in onemoglost. Pripravljena sta tudi načrta za gospodarske zadrugne in v prospeh domače industrije.

Vlada jako želi, naj bi parlament še pred novim letom dovršil razpravo o proračunu za l. 1902, da morejo po novem letu deželni zbori vršiti svojo nalogo in na spomlad državni zbor nadaljevati svoje delo. »Pozabite torej za časno, kar Vas razdvaja, oprostite si roke za veliko delo, ki je nujno in potrebno.« (Živahna pohvala.)

* * *

Vlada torej hoče najprvo proračun ustavnim potom, nato pogodbo z Ogersko in na podlagi te nagodbe trgovinske pogodbe z drugimi državami, v prvi vrsti z Nemčijo. V to pa treba zjedinjenih močij, da more Avstrija uspešno braniti svoje koristi nasproti Ogru in Nemčiji. Težišče parlamentarnega položaja se torej prevljuje na nagodbo z Ogersko, ker od te nagodbe je odvisna rešitev avtonomnega carinskega tarifa in sklepanje novih trgovinskih pogodb. Ves program je logičen, utemeljevanje prepričevalno, ako le ne ostane pri samih besedah.

Le škoda, da se navdušenje hitro razkadi in lepe obljube pozabijo. Ravno sedaj bi bil ugoden čas, da pride čim prej na vrsto nagodba z Ogersko. Kdo ve, kaj je še skrito v temnem krilu bližnje bodočnosti.

Današnja seja

je bila bolj formalnega značaja. Najvažnejša točka je bila volitev prvega podpredsednika. Vsa desnica je oddala prazne glasovnice ali pa se odtegnila glasovanju. Tako je bilo oddanih le 276 glasovnic, od teh 125 praznih. Izvoljen je bil posl. Kaiser s 120 glasovi. Promotus, ut amotus. Dr. pl. Hofmann je dobil 16 glasov, Pernersdorfer 11, Schönerer 2, dr. Začek in dr. Beuerle po 1 glas. Novoizvoljeni prvi podpredsednik je čutil bodljaje in se le mrzlo zahvalil za »zaupanje«.

Nato se je nadaljevala in dovršila razprava o nujnem predlogu dr. Fořta glede trgovinske in carinske zveze z Ogersko in drugimi državami. Nujnost je bila vsprejeta.

Posl. Kaftan je utemeljeval nujnost predloga v prospeh železne in mašinske industrije. Po kratki debati je bila nujnost priznana. Konečno je posl. Vychodil utemeljeval nujnost, da se odpravijo državne mitnice. Zbornica je že dvakrat vsprejela dotični zakon, a vlada se brani, dokler ne dobi nadomestila dva milijona kron. Nam se zdi, da država najde v smeteh ta izpadek.

Kako se gradi železnica.

Posl. Pogačnik in tovariši so danes vložili na želez. ministra naslednjo interpelacijo:

Druga železnična zveza s Trstom ima namen, da v prvi vrsti koristi vsej državi v gospodarskem in industrijskem oziru, v

drugi vrsti pa, da ima prebivalstvo posameznih dežel že pri gradnji te železnice svoj zaslužek. O tem smo bili tembolj prepričani, ker je Vaša ekselencja opetovano zagotovila, da se bodo, kolikor mogoče, uporabljali domači delavci. Žal, da se to ne godi. Pripravljalna dela pri predoru skozi Karavanke je dobila tvrdka Gross & Bischof. Ti podjetniki ali ničesa ne vedo o soglasno vsprejeti resoluciji, da se mora delo oddajati v prvi vrsti domačim delavcem, ali pa so toliko sebični, da iščejo drugod cenejših delavcev. Sicer ima tvrdka še nekaj domačih delavcev v delu, toda sili jih, da morajo delati v akordu. Plačuje pa delavcem za kub. meter le po 20 kr. Ker je delo jako težavno, more si najboljši delavec zaslužiti k večjemu 1:10 do 1:20 frt. na dan. Celó kmetje bolje plačujejo svojim poljskim delavcem. Obljubili so sicer delavcem višje plače, a to so bile le prazne obljube. Da more tvrdka nadaljevati svoje delo, naroča si delavce od vseh štirih vetrov, celó iz Makedonije. Pa tudi od teh so že mnogi popustili delo, ker s plačo niso mogli izhajati vsled nastale draginje. Ker delo počiva ob nedeljah in deževnih dneh, zato si povprek zasluži delavec komaj 20 gld. na mesec. Tvrdka pa je zasledila pripravne delavce v Makedoniji. Ti ljudje ne znajo deželnega jezika in so z vsem zadovoljni, kar jim milostno ali nemilostno ponudijo podjetniki. A to ni še vse! Posestniki v Hrušici in na Jesenicah so morali svoje njive v ozki savski dolini odstopiti državi v upanju, da si bodo kaj prislužili z vožnjo med gradnjo železnice. Takoj v začetku je bilo še nekaj zaslužka. Nekako pred enim mesecem pa je tvrdka Gross & Bischof izročila vožnjo nekemu gališkemu židu Wieschnerju, ki je iz Galicije privlekel 24 konj s hlapci. Ljudstvo domače je vsled tega jako razburjeno, in to je naravno. Ako vlada razmer ne zboljša, bati se je izgredev, ki gotovo ne bodo pospeševali železnične zgradbe.

Pripravljalna dela v Bohinju je prevzel Cecconi, ki je menda iz avstrijskega domoljuba najel le italijanske delavce ter domačine naravnost preziral. Ako se že sedaj to godi, kaj se more zgoditi, ako te dve tvrdki prevzameta izvršitev predorov ter štiri leta samovlastno gospodarstvo v deželi! Obe tvrdki se namreč že sedaj hvalita, da njima navzlic vsej konkurenci ne odide. Z ozirom na to vprašajo podpisani: Ali so prevzvišenemu g. želez. ministru znane te razmere in kaj hoče ukreniti z ozirom na označeno resolucijo, da se morajo pri gradnji železnic v prvi vrsti uporabljati domače moči?

Državne podpore vsled bede.

Vlada je mej drugimi danes predložila tudi načrt zakona glede državnih podpor vsled bede. Vladni načrt zahteva do 3 milijonov kron kredita na leto v svrhu podpor vsled raznih uim in nesreč, ki povzročajo v posameznih deželah bedo in revščino med prebivalstvom. Te podpore naj bi se dovoljevale za nakup živeža, semen, krme itd., dalje za poprave razrušenih poslopij in zadrugam za obče koristna javna dela. V posebnih slučajih bi se iz tega kredita mogla dovoljevati tudi brezobrestna posojila, ki bi se pričeli s 1. jan. 1905 vračala v 20 letnih obrokih. Ta vladni načrt bodo gotovo vse ljudske stranke z veseljem pozdravile, toda v nadi, da bodo vlada in njeni organi nepristransko delili državne podpore, kar se doslej ni vedno godilo.

Prihodnja seja je v torek.

Shod katol. polit. izobraževalnega društva v Šmariju pri Jelšah.

Društveni shod »Kat. polit. izobraževalnega društva« se je vršil zadnjo nedeljo dne 18. t. m. Udeležilo se ga je okoli 350 udov in vpelanih gostov; vse občine šmarskega okraja so bile zastopane, tako da smemo veseli reči, da je bil shod sijajen.

Točno po 3. uri otvoril predsednik J. Krohne zborovanje in pozdravi vse došle udeležence, osobito č. g. drž. poslanca Jož. Žičkar in urednika »Süddeutsche Presse« g. Šegula. Z radostnimi živjoklici je pozdravilo tudi občinstvo svojega zastopnika v drž. zboru.

Na to se g. Žičkar zahvali za prijazno povabilo na ta shod v Šmariju, kjer danes po preteklih 4 letih — odkar je zboroval l. 1897 na Ponikvi, prvokrat nastopa, in za zaupnico, ki so mu jo njegovi volivci izkazali dne 3. jan. t. l. ob času volitev. Njegov volivni okraj obsega 17 sodnijskih okrajev.

V nadaljnjem govoru razvija g. posl. svoje delovanje in označi stališče Slovencev in Slovanov v drž. zboru: Badeni je dal Čehom jezikovne pravice, katere sta Gautsch in Thun modificirala, dokler jih niso naši severni bratje pod Claryjem zopet izgubili. Körberjevo ministerstvo je narodom v gospodarskem oziru sicer naklonjeno, a v narodnem oziru nimamo mi Slovenci od njega mnogo pričakovati, ko se še dvojezični uradni pečati za Ljutomer in Sevnico niso dovolili. Istotako je težavno naše stališče v drž. zboru nasproti vsenemški stranki, ki s svojim Schönererjem na čelu ne deluje samo protiaustrijsko, ampak ruje tudi proti katol. cerkvi in hoče s pomočjo protestantskih pasttorjev zanesti tudi med avstrijske katolike svoja protikrščanska duha in z njim tudi med Slovenci razširjati germanizacijo. Treba je tedaj vsem Slovincem trdne in krepke organizacije proti temu nemško-protestantskemu toku in naskoku na najdražje svetinje Slovencev in katol. cerkve, kar posebno kaže afera o Alfonzu Ligvoriju. Značilno in obžalovati je, da tudi naši liberalci iščejo med njimi zaveznikov in se družijo z nasprotniki slovenskega naroda, vključno temu, da so Slovenci primeroma maloštevilno zastopani v drž. zboru. — Korški Slovenci nimajo niti enega svojega poslanca. — Burno je odobravalno občinstvo željo, da bi se združila slovanski centrum in jugoslovanski klub, istotako tudi abstinenco naših deželnih poslancev od deželnega zbora.

Z vidnim zanimanjem so poslušali zborovalci, ko je govornik omenjal, da se je v korist rudarjev doseglo deveturno delo, da se povspesuje odprava mitnic, katerih dohodki gredo večinoma v žepe zakupnikov. V blagor kmeta se je odpravil desetek pri posestvih pod 5000 K vrednosti, prepovedala prodaja margarina.

Velike važnosti za vshodno spodnji Štajer je njegov predlog o regulaciji Sotle, katerega je dotični odsek tudi vsprejel v pretresovanje, — o vzvišanju brezobrestnega drž. posojila za obnovo vinogradov. Jako je nadalje priporočati, da se osnuje za spodnještajerske kmete kmetijska šola s slovenskim učnim jezikom. Popravek § 59 do 60 obrtne postave, vsled katerega smejo agenti izvrševati svoj posel samo z vzorci, je za obrtnike in kupovalce jako koristen.

Velik korak za povzdigo kmetijstva in kmečkega stanu sploh bi se storil s tem, da se kmetje organizirajo v okrajne, deželne in državne zbornice, kakor nahajamo to pri advokatih, notarjih in trgovcih; zakaj tako bi tudi kmetje varovali in zastopali svoje pravice napram deželni in državni vladi. — Poročevalec o tej zadevi je poslanec gosp. Povše.

Mnogo krivic prizadene našim vinogradnikom vinska klavzula. Ko jo je poslanec omenjal, je vse zagrmelo: »Proč z njo!« Konečno je priporočal zborovalcem, naj delajo složno, po starem geslu: »Vse za vero in domovino«. To je potrebno v sedanjih časih, ko naši nasprotniki razširjajo med nami germanizacijo s svojo »Südmarko« in svojim »Schulvereinom«; pri tem poslu jim gre na roke dež. odbor, podpirajo jih liberalci, ki se z njimi družijo. Njihova shoda v Mariboru in Radgoni nam kažeta, da hočejo posebno sedaj nastopati proti

Afganistan, Rusija in Anglija.

Dne 4. t. m. je v Kabulu umrl afganski emir Abdur Rahman. Kot zvit mož je pokojni afganski vladar imel vedno dve železi v ognji. Na eni strani se je bratil z Angleži, na drugi strani dobrikal Rusom. Obe veselili pa že leta in leta skušati svoj vpliv razširiti v Afganistanu ter ob ugodni priliki prilastiti si to obširno deželo, ki leži kakor zagvozda med rusko državo in angleško Indijo.

Afganistan je dežela, kjer bodo Rusi in Angleži prej ali slej bili krvav boj za nadvlado

Slovincem z vso silo, ko izpodrivajo naši slovenske posojilnice in namesto njih nam usiljujejo svoje, ko se, ako prodre Stallnerjev volivni predlog, hočejo vrniti v okrajne zastope, šolske svete itd. Da niso Bog ve kako vneti katoličani, kaže dejstvo, da se boje jezuitov. Največji trn v peti so jim se ve zadrugne in konsumna društva.

K sklepu svojega velezanimivega govora je zatrdil, da hoče vedno delovati v korist in blagor svojih volivcev in vsega slovenskega naroda in zastaviti vse moči, da pomaga vsem po lepem geslu: »Vse za vero in domovino!«

(Burno, dolgotrajno odobravanje in pritrdjevanje in živjoklici.)

Nato se mu predsednik zahvali za njegov trud in njegovo požrtvovalnost. Naj gredo naši poslanci naprej neustrašeno, kakor do sedaj, zakaj z njimi je katoliško slovensko ljudstvo. Izreče se mu soglasno zaupanje.

Nato govori kmečki fant J. Stoklas o položaju našega kmeta.

K sklepu zborovanja povzame predsednik besedo in omenja razkol, ki ga širijo liberalci tudi po Sp. Štajerskem in ščuvajo stan proti stanu. Na svojo naprednost ne morejo biti ravno ponosni, zakaj to ni njihova pristna lastnina, ampak so si jo izposodili od Nemcev in po zlatu in srebru koprnečih Angležev in jo presadili na slovenska tla.

Pri vsakem narodu, tedaj tudi pri slovenskem, se morajo vsi stanovi brez izjeme med seboj podpirati, drug drugega izpopolnjevati kakor udje enega telesa. Tisti pa, ki ščuvajo stan proti stanu, niso narodnjaki, ampak k večjemu narodni raki in jastrebi, ki razjedajo in trgajo stan od stanu v pogubo celega naroda. Naše geslo je: »Vse za vero, dom, cesarja!«

Pri društvenem shodu so se vsprejele soglasno sledeče resolucije:

»Kat. pol. izobraževalno društvo«.

1. zahteva, da se ustanovi za Spodnji Štajer kmetijska šola s slovenskim učnim jezikom ter se za otroke manje premožnih starišev določijo primerne štipendije za obiskovanje šole;

2. izraža nujno zahtevo, da vlada onemogočim vinogradnikom na Sp. Štajerskem pride z zdatnimi podporami na pomoč, da si nekoliko obnovijo vinograde;

3. zahteva odločno, da se Stallnerjev predlog v dež. zboru glede izpremembe volivnega reda v okrajne zastope ne predloži in ne priporoča v najvišje potrjenje, ker bi se s tem izročile kmečke koristi v okrajnih zastopih na milost in nemilost meščanom in tržanom;

4. obsoja z ogorčenjem bojvito nastopanje spodnještajerskih Nemcev in nemškihutarjev proti Slovincem, kakor se je pokazalo na shodih nemških zaupnikov v Mariboru in Radgoni. Njih zahteve so naravnost naperjene proti poginu Slovencev, ki tvorijo prvotno prebivalstvo na Spodnjem Štajerskem;

5. zahteva, da se mariborsko c. kr. učiteljsko preobrazi v slov. zavod;

6. izraža nado, da se tudi katoliško misleči kmetje združijo v posebno kmetško zvezo za Spodnji Štajer, ki bo zagovarjala v organizaciji spodnještajerskih Slovencev pred vsem koristi kmečkega stanu;

7. obsoja sklep nemške večine v državnem zboru, vsled katerega so se zopet zvišale doklade na zemljiški davek, in zahteva od svojih dež. in drž. poslancev, da delajo na odpravo hišnega davka in znižanje zemljiškega davka.

slej bili krvav boj za nadvlado v Srednji Aziji. To je umrl emir dobro vedel in po tem tudi previdno uravnaval svojo politiko in tako ohranil samostojnost svoje dežele. Upiral pa se je odločno ruskim in angleškim željam, da bi dovolil gradnjo železnic v Afganistanu. Zato se konča ruska železnica na meji v Kušku in angleška pri Pešaveru, oziroma Džamanu.

S tega stališča je za obe državi največjega pomena, na katero stran se obrne novi emir, Habib-Ullah. V Londonu so se kar prestrašili ob smrti

prejšnjega afganskega vladarja. Angleži imajo v južni Afriki malone svojo mobilno armado in tako vezane roke. Že v kitajski vojski so si Angleži pomagali le z intrigami. Svojo armado v Indiji morajo Angleži imeti pripravljeno za obrambo svojih tamošnjih obširnih naselbin.

Prememba na afganskem prestolu se je sicer mirno izvršila, toda s tem ni še zagotovljena bodočnost. Kakor balkansko, tako je tudi srednje-azijsko vprašanje vedno na dnevnem redu svetovne politike ter polagoma dozoreva. Sicer pa so razmere take, da bode novi emir s previdnostjo lahko branil svoj prestol, ako mu v domovini ne izpodneso tal.

Habib-Ullah je sicer že ob življenju svojega očeta imel pri vladi vplivno besedo. Toda sin je navadne sužnje in zadnja žena Abdur Rhamana utegne svojemu sinu Mohamedu pomagati do prestola. Poleg tega pa so še drugi kandidati.

Vojnih spletk se v Afganistanu sicer ni bati. Rusi imajo dovolj sveta; kar želé, je le železnica preko Afganistana do

pogledi so se obrnili v Afganistan, pričakuje, kako se tam razvijejo stvari. Zato smo za svoje čitatelje preskrbeli zemljevid Afganistana, da si morejo tolmačiti razmere.

Ozrmo se zdaj še na vojaške sile, ki bi se v slučaju vojske spoprijele v Afganistanu.

Rusija je imela l. 1900. v Turkestanu in v Transkaspiji na razpolago: 49 bataljonov infanterije, 32 stotnij kozakov, 98 topov, 4 bataljone pionirjev in 5 kompanij trdnjavijskih vojakov, skupaj 63.000 mož. Proti temu ima Angleška v Indiji čez 78.000 mož evropske in 138.000 domače vojne. Od te velike sile bi pa v slučaju vojske z Rusijo Anglija mogla komaj polovico postaviti v boj, ker drugi morajo ostati v Indiji, da obdrže prebivalstvo v pokorščini. Iz Indije pa se rabijo vojaki tudi za južno Afriko. Tako bi prvi hip Anglija mogla postaviti na bojišče komaj kaj več kot 20.000 mož evropskega in 40.000 mož azijskega vojaštva. Tak je zdaj položaj.

Ko bi se vojna vnela, bi pa vsaka država pomnožila tamošnje čete, in v tem

volivnem okraju, kjer je 75 nemških volivcev dalo svoje glasove češkemu agrarcu Dürichu in to brez vsake agitacije, iz lastnega nagiba. To je dokaz, da se na agrarskem programu lahko zedini kmečko prebivalstvo vseh narodnosti, ne da bi pri tem trpela ta ali ona narodnost. Nekateri češki listi sklepajo sicer iz tega dejstva, da so agrarci podobno kakor soc.-dem. brez narodnosti, ali bolje mejnarodni, toda to bržkone ne velja o čeških agrarcih, o katerih je gotovo, da bodo v narodnostnem vprašanju šli vselej skupno z ostalimi češkimi strankami.

Kritika v ogerskem kabinetu

se pojavi glasom poročil iz vladnih liberalnih krogov takoj, ko bo zbornici predložen proračun za prihodnje leto. Razpor se je pričel med finančnim ministrom Lukacsem in trgovinskim ministrom Hegedüsom, ker mu je prvi črtal razne postavke v proračunu. V zadnji seji ministerskega sveta pa je vključil temu zmagal Hegedüs in tega ne more prenesti ponosni Lukacs. Na njegovo mesto bi Szell in sodrugi najraje spravili bivšega min. predsednika in sedanjega predsednika upravnega sodišča, Aleksandra Wekerle, toda zelo dvomljivo je, da bi tej kandidaturi pritrdil vladar. Wekerle je bil namreč svojedobno odpuščen v znamenju največje vladarjeve nemilosti. Bodi temu kakorkoli, gotovo pa je, da bo proračun za prihodnje leto zastopal v parlamentu že rekonstruirani kabinet, v katerem morda tudi že ne bo več mesta za trgov. ministra Hegedüsa, s čegar industrijsko politiko menda nihče ni posebno zadovoljen. Agrarnim krogom je premalo agraren, industrijskim pa preveč. — Tako se sodi v liberalnih, Szellu bližje stoječih krogih. Kaj pa ko bi se rekonstrukcija morala raztegniti še na druge dele kabineta? Čas ni več daleč, ko se tudi to zgodi.

Še ena ogerska volitev.

V volivnem okraju Pinczehelyi so prvo volitev prekinili in razveljavili, ker so se pojavili na volišču nepopisni nemiri. Pri tej priliki je bilo ustreljenih sedem somišljenikov ljudske stranke. Včerajšnja volitev je bila pa »mirna«. Red se ni kršil v nobenem oziru, ker sta ga vzdrževala dva polka vojaštva. Tej veliki »skrbni« gre tudi zasluga, da je bil z večino 425 glasov izvoljen Košutovec Ratkay proti kandidatu ljudske stranke Szűczu. Pri prvi volitvi je bilo pa premalo skrbjeno za »red«, vsled česar je bila velika nevarnost, da prodre kandidat ljudske stranke. Suspendirati jo je bilo torej treba in poskrbeti za boljši red.

Dogodki v Španiji.

Španska vlada bo pričela prihodnje leto z resnim štedenjem. Z novim letom namerava zmanjšati kontingent vojaških novincev kar za 40.000 mož. Na ta način bo seveda prihranila lepo število milijonov, vojaštva ima pa itak dovolj za domačo potrebo, zunaj jej pa ni treba ničesar braniti, ker ni česar več nima. Gotovi krogi se pa boje, da bo prihranjene milijone vlada na drugi strani lahko potrošila, ker jej vedno primanjkuje potrebnega drobiža. — V Sevilli so napravili red; za koliko časa, se seveda ne ve. Zatvorili so vse klube in spravili v varno zavetje nekaj najbolj znanih anarhiških voditeljev. Mesto tega so se pa pojavili nemiri in stavka v Oviedu. Da napravi zopet red, je vlada prepovedala najprej jubilejsko procesijo. To je bilo kajpada nujno potrebno in bo tudi dokaj koristilo, ali kaj? Provroščitelji nemirov pa pri tem prav sistematično postopajo, ko provročajo nemire v raznih krajih dežele. Sagastova vlada je pa napram vsemu gibanju brez moči, ker neče skriviti lasu framasonom.

Razpor mej Kolumbijo in Venezuelo še ni poravnan, akoravno je dokaj upanja, da se zadeva poravna mirnim potom. Predsednik Castro objavlja neko izjavo, v kateri pravi, da iskreno želi miru, vendar je mnenja, da mora venezuelska vlada storiti v tem oziru prvi korak. Ta korak je Venezuela že storila. Da bi pa v tem oziru šla še dalje, je po mnenju Castrovem pod častjo in veljavo Venezuele, predno dá Kolumbija potrebno pojasnilo glede napada na Tachiro. Venezuelska vlada ne smatra vspre-

jema posredovanja od strani Kolumbije za pravni odgovor na prošnjo venezuelske vlade. Ko bi pa kolumbijska vlada uradno naznanila venezuelskemu kabinetu, da je v sprejela posredovanje severoameriških zveznih držav, potem bi Venezuela z veseljem lotila se tega vprašanja, posebno pa proučila stvar v tem smislu, naj se li obrača v sporni zadevi naravnost na zvezne države kot zastopnika Kolumbije. Če Kolumbija ne odgovori na prijazno vprašanje, navstanejo prave težkoče in mir bi bil v resni nevarnosti. Do tedaj bo pa Venezuela strogo varovala svoje meje pred invazijo.

Krečanski guverner princ Jurtij

dovrši kmalu svoje potovanje, ki je je pred nekaj tedni nastopil v ta namen, da pridobi interesirane velesile za svoj načrt, po katerem naj bi se Kreta priklopila Grški. Na svojem potovanju pa je mož menda kaj slabo opravil, ker je glasom poročil iz Rima na njegovi strani samo Rusija, a še ta povsem ne odobruje njegovih namer. Najbolj nasprotna zedinjenju Krete z Grško pa je Italija, ki se tudi ne straši grožnje princa Jurijskega, češ, da se sicer odpove časti nadkomisarja. Lahko namreč že komaj čakajo, da bi se to res zgodilo, ker imajo za ta slučaj pripravljenega turinskega grofa, sorodnika kralja Viktorja Emanuela. — Najbolj nasprotni so pa nadkomisarjevemu načrtu v Carjemgradu. V pogovoru z italijanskim poslanikom je izjavil turški zunanji minister, da bi Turčija izjavo o aneksiji smatrala za casus belli in odgovorila nanjo takoj z morariško demonstracijo v grškem morju. Francija in Anglija se dosedaj menda še nista izjavili ne za in ne proti načrtu.

Diplomatski poraz Anglije.

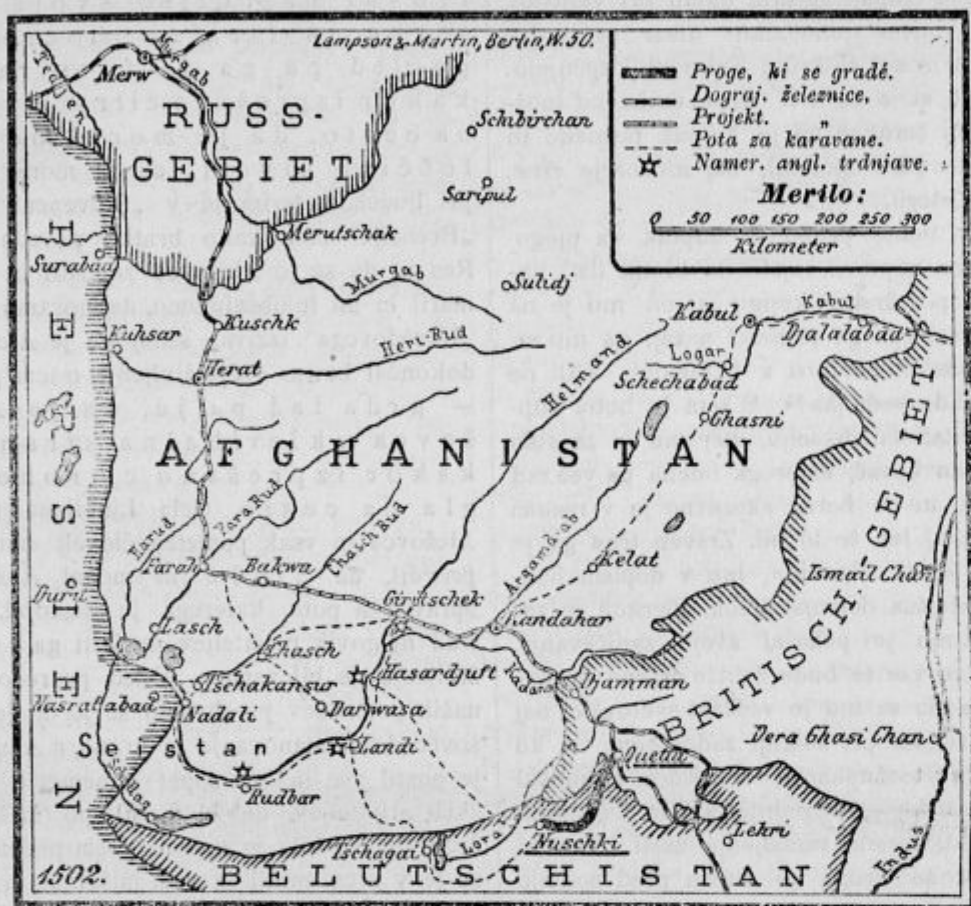
Svojedobno smo že omenili, da se zveže Atlantski in Veliki ocean s takozvanim Nicaragua-prekopom, ki bo sicer odprt prometu vseh držav, toda Amerika si pridržuje glede njega mnogo pravic, posebno pa za slučaj vojske. Ko se je prvokrat sprožilo to vprašanje, je stavila Anglija glede tega prekopa mnogo zahtev strategijske narave in morda bi bila z njimi tudi prodrla, da se ni zapletla v južno-afriško vojsko, ki zahteva vse njene moči. V takem položaju so bili kajpada Amerikani toliko premeteni, da se v nadaljnjih pogajanjih niso ozirali na najvažnejše angleške zahteve. »Novoje Vremja« pravi, da se ima Anglija zahvaliti za ta diplomatski poraz samo politiki Chamberlainovi in njegovih trabantov, ki so ji z nesrečno bursko vojsko zavezali roke.

Zakaj Chamberlain ne sklene miru?

Na to vprašanje odgovarja najbolje občni zbor »združenih tovarn za izdelovanje orožja«, ki so celemu svetu znane pod tvrdko Chamberlain. V svojem sklepnem poročilu pravi namreč akcionar Herbert Chamberlain med drugim: Od ustanovitve te tovarne še nismo imeli toliko posla in toliko čistega dobička, nego v tem letu. Naročila na orožje so se od meseca julija sem podvojila in se še vedno množe. Upravni svet je torej sklenil, da se izplača 20 odstotna dividenda. — Kdo bi se potem čudil, če Chamberlain noče nič slišati o premirju!

Vojna v Južni Afriki.

Pod predsedstvom predsednika Krügerja, ki je pa sedaj baje hudo obolel, se je sešla, kakor se iz Bruslja poroča, nedavno konferenca onih burskih voditeljev, ki se mude v Evropi, da se posvetujejo o represalijah napram ujetim angleškim častnikom. Krüger se je izjavil proti represalijam, katere so predlagali burski voditelji. — Londonski listi prijavljajo senzacijonelno brzojavko, da so burske čete pod vodstvom Delareya in Kempa prekoračile reko Vaal, udrle v Oranje državo in da korakajo proti Lindleyu. — Položaj burskega generala Bothe vendar le ni tako obupen, kakor so trdili pred nekaj dnevi angleški oficijozni. Mož je srečno ušel iz zagate in obenem povzročil Angležem precejšen poraz. Zelo sumljivo je namreč tole poročilo uradnega lista »Times« iz Newcastle: Botha je razdelil svojo armado v več manjših oddelkov in jim prepustil, naj se sami skušajo rešiti. Sam pa je pri neki mali odprtni pri Pietretitju, ki je nastala radi pomanjkanja angleških vojakov, pobegnil proti severu. Sov-

perzijskega zaliva. Načrte za to železnico imajo Rusi že davno gotove. Železnica bi tekla mimo Herata do Faraha, kjer bi se odcepila ena proga proti Kandaharu in dalje proti angleški naselbini, druga naravnost proti jugu skozi pokrajino Seistan. Na drugi strani hočejo Angleži podaljšati svojo železnico od Kvet na afgansko ozemlje.

Rusi in Angleži bodo torej izkušali dobiti dovoljenje za zgradbo železnic. Ako torej ne bodo bratje in sorodniki novemu vladarju v Afganistanu delali sitnostij, potem je samo od novega emirja odvisno, kako se bodo razvile razmere. Angleži in Rusi imajo močne vojaške posadke ob meji in najmanjši povod more sprožiti vojsko.

Afganistan je in ostane preporno jabolko mej Rusi in Angleži. Ko je Abdur Rhaman umrl, takoj je prišel ruski vojni minister Kuropatkin v Kušk ob afganski meji, gotovo ne samo na izprehod. Novi emir pa je takoj, ko je nastopil vladu, poslal precejšnjo posadko ob angleško mejo. To je zaskrbelo londonske diplomate, in vsi

slučaju je Rusija mnogo na boljsem. V štirih tednih postavi Rusija brez težave 100.000 mož na afgansko mejo. Anglija pa ne bi mogla skoro z ničemer več pokrepi svoje armade, saj kar ima, je že tako vse v boju v Afriki ali pa neobhodno potrebno, da varuje ostale kolonije.

Emir afganski sam nima posebne moči. Angleži nalašč poročajo, da ima emir veliko bojno silo, zato, da bi Rusijo prestrašili. A Rusi že sami dobro vedo, koliko in kaj je na razpolago v Afganistanu. Emir ima kakih 27.000 mož, ki so izvežbani po evropskem načinu, 6000 konjenikov in 200 topov. To je sicer na videz malo, a če se pomislijo čisto posebne afganske razmere, bi zadoščalo, da bi se emir z njimi precej dolgo branil. Dežela je pusta, in velike evropske čete ne morejo marširati skozi njo, ker nimajo od česa živeti. Zato je toliko časa i Rusom i Angležem skoro nemogoče misliti na velike uspehe, dokler niso dograjene železnice, ki bi vojaštvo hitro in varno prevažale. Emir to ve, in zato se ustavlja zidanju železnic.

didata skoro še enkrat toliko glasov, kolikor pri prvi, vključ temu, da se je tudi to pot vdeležilo volitve le nekaj nad polovico vseh volivnih upravičencev. — Na program nemških agrarcev izvoljeni Feilerfeil je pristopil k nemškemu liberalcem, ki štejejo sedaj z rektorjem nemškega vseučilišča 28 članov. Staročehi imajo sedaj 6 poslancev, češki agrarci pa 22. Nepojasneno je sedaj le še, kaj se zgodi z dr. Schalkom in kršč. soc. Opitzem.

Program čeških agrarcev.

na podlagi katerega se je stranki posrečilo, spraviti v češki dež. zbor 22 svojih mož in bi jih bila gotovo še več, da jej ni nedostajalo dobrih voditeljev, odobravaljo tudi kmečki volivci nemške narodnosti. To se je pokazalo v mladoboleslavskem kmečkem

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. oktobra.

Deželnozbornske volitve na Češkem

so bile v četrtek završene na celi črti. Ta dan so se vršile ožje volitve v dveh čeških in enem nemškem okraju. V Smichovu je prodrli češki agrarec Kube, v drugem češkem češki kompromisni kandidat Staročeh dr. Steidl in v nemškem vsenemec Stahl. Posebno zanimiva je volitev v Smichovu. Pri prvi volitvi v tem okraju je dobil Mladočeh Sobotka 1825, Kube 1670, ostale glasove radikalec in socijalni demokrat. Pri drugi volitvi pa je dobil Kube 2387, Sobotka pa 2341 glasov in sedaj pri ožji Kube 3179, nasprotni mu Mladočeh pa 3167 glasov. Pri zadnji volitvi sta torej dobila kan-

ražniku je namreč lahko uiti tudi najstrožjemu zasledovanju, ako je razdeljen v manjše oddelke. Tako zagovarjajo Angleži svoj poraz. — Tudi pri Matjesfonteinu so bili 16. t. m. Angleži nekoliko tepeni. Buri so napadli konjenišvo, kateremu sta morala priti na pomoč še dva eskadrona. Buri so se seveda potem umaknili. Angleži pravijo, da imajo ubitega enega častnika in 4 može, Buri le enega. — 50 mož Yeomanry polka je izginilo na potu Angležem, ki so poslali 200 mož iz tabora pri Schorneliffu. Mej vojaštvom vlada velika nezadovoljnost, ker jim vlada ne izplača dnevnin. — Iz Bruslja se dalje danes poroča: Na povelje generala Bothe se pričenejo represalije proti Angležem. Burski oddelki pod poveljstvom Theron in Mariza, ki prodirajo v smeri proti Capstadtu, požigajo vse farme, ki so last angleških podanikov. Botha je obvestil Kitchenerja, da bo ustrelil za vsacega ustrelenega burskega častnika enega ujetih angleških častnikov. Iz Petrograda se po odhodu tajnika transvalskega poslaništva širijo vesti, o skorajšnjem koncu vojne in trdi se, da neka velelast v kratkem prične s posredovanjem, ki bode prolivanju krvi v Južni Afriki napravilo konec in ustvarilo status quo ante. Poleg Bothovih čet so po najnovejših vesteh ušle Angležem tudi čete Delareyeve in Kemfove. Botha je menda sedaj utaborjen pri Wakkestromu.

Razno.

Volitve na Ogerskem so završene razun v 14 okrajih na vsi črti. Ljudska stranka je zmagała v 22 okrajih. Liberalci imajo 269, Košutovci 78 in Ugronovci 11 mandatov. — Ministersko krizo bodo imeli v kratkem na Španskem. Odstopil bo finančni minister, ker ne more ustreči želji tovarišev glede večjih izdatkov. — Srbska skupščina si je včeraj izvolila predsedstvo. Predsednikom je izvoljen radikalec Popović, podpredsednika sta Stanojević in Ninić, oba liberalca. — O odstopu dežbrambnega ministra Welsersheimba se zopet širijo vesti. Trdi se, da bo njegov naslednik poveljnik v Pragi, grof Orsini. — Nemiri v Debreczinu so se ponavljali do včeraj zjutraj. Košutovci so vodili pravcato vojsko proti huzarjem in pehoti. Pri več nego sto hišah ni ostalo celo nobeno okno. Tudi na sodniškem poslopu so razbita vsa okna. Neko žensko so povozili in obležala je na mestu mrtva.

Književnost in umetnost.

Repertoar slovenskega gledališča. Ker se je premijera narodne drame s petjem „Mina“ (Maryša) 15. t. m. onemogočila, se bode igrala ta drama iz življenja čeških Moravanov v nedeljo zvečer. V torek 22. t. m. se ponovi Bizetova opera „Karmen“. Ker so bile že tri generalne izkušnje za to težko opero, bode pel uloge Escamilla proti prvotni določbi mesto šele pri tretji predstavi že pri drugi, t. j. prih. torek drugi naš baritonist Wildner. G. rež. Noll poje svojo ulogo zopet 29. t. m. ko se vpripori opera v tretje. 24. in 26. t. m. se bode predstavljala in pela najljubnejša opereta „Mamsell Nitouche“, v kateri bode gostovala gospa Irma Polakova. Ker se občinstvo že sedaj oglašča za sedeže, opozarjamo zunanje goste, da bi bilo najprimernejše, da si zagotovijo prostore z dopisnico na blagajničarico g. Šešarkovo, in sicer za prvo ali za drugo predstavo.

Nova Grilčeva slika. Dobro znani akademski cerkveni in portretni slikar, g. Ludevít Grilc je v izložnem oknu Schwennerjeve knjigotrarne razstavil sliko ljubljanskega župana, g. Ivana Hribarja. Gosp. župan, ki je slikan v sokolski opravi v naravni velikosti, je res mojstersko zadet. Slika je izborna komponirana. Odkar je bila razstavljena slika Nj. Prevzvišenosti, kardinala Missie, še nismo imeli prilike, videti tako izvrsten portret. Slika jako plastična je kakor živa, kolorit živahen in fin — izborna tehnika. G. Grilc dobro napreduje. Čestitamo. Razstavljeno sliko je naročilo ljubljansko telovadno društvo „Sokol.“

„Vodilo otrokom Marijinim“ je izšlo v tretji izdaji. Pravičniku je dodan navod za predstojništvo. Obrednik je praktično prikrojen splošnim razmeram. Kar je novega v obredniku, bo marsikomu prav prišel. „Neslovesni sprejem.“ Posebno pomnožen je oddelek „Pesmi“. Cene se pri novi izdaji niso izpremenile.

„Vienac Spilječaninu Marku Maruliću osnivaču hrvatskoga umjetnog pjesništva“ je naslov slavnostni izdaji zagrebskega „Vienca.“

O Maruliću je Slovencem pisal že „Dom in Svet.“ „Vienac“ je pa v slavnostni številki nabral doneske raznih pisateljev, ki nam Maruličeve delovanje in njegov pomen pojasnjujejo z raznih stališč. Priobčena je tudi stara skladba Dragotina Kukla, kapelnika v Spletu, na besede Manduličeve.

Dopisi.

Z Notranjskega, 15. okt. (Poslancem na pot.) Ceravno uživajo poslanci naše stranke popolno zaupanje in smo prepričani, da bodo — složni med seboj in z drugimi sorodnimi frakcijami zvezani — vsikdar po temeljitem in vsestranskem posvetovanju določevali svoje sklepe, vendar ne bi bilo dobro, če bi prezirali želje volivcev, kedar se tuintam pojavljajo. Tri momente bi morali slovenski drž. poslanci vseskozi pred očmi imeti: namreč da zastopajo katoliški, slovanski in poljedelski narod. Njih delovanje se mora tedaj strogo gibati v tem okviru: pri vsaki priliki jim je poudarjati in braniti pravice sv. katoliške cerkve, v tesni zvezi biti s slovanskimi skupinami in pospeševati vse, kar je v prid kmetškemu stanu. Kmet je najkoristnejši človek na svetu in če je poleg tega poštenjak od nog do glave ter zvesto izpolnjuje svoje dolžnosti, je bolj kot vsakdo drug vreden spoštovanja in pomoči.

V kakem položaju pa je naš ubogi kmet, gg. poslanci sami dobro vedo. Toda še slabši časi se bližajo. Naša dežela izgublja najboljše delavne moči. Izseljevanje v Ameriko se noče ustaviti. Po nekaterih občinah smo letos prav močno občutili pomanjkanje poljskih delavcev. Košnja se je zakasnila ravno vsled tega, ker nekateri gospodarji niso mogli dobiti koscev. Gospodar sam se je ubijal po dnevu in po noči, pa kaj si vzmore en sam delavec pri večjem posestvu. Delavci, kolikor jih je ostalo v deželi, spoznavajo vrednost svojih moči in čimdalje večje dneve zahtevajo. Ni jim zameriti, ali kako bo zemljiški posestnik izhajal ob vedno rastočih stroških? Skrb za ubogega kmetovalca mora prešinjati vse delovanje poslancev in biti vseskozi na dnevnem redu.

Želimo tudi, da bi se združili hrvatski poslanci z našimi. Hrvatje in Slovenci smo se vedno skupno borili za vero in svobodo. Zakaj ne bi bili v politiki pod eno streho? Čeprav živimo vsak v svojih razmerah, vendar imamo v obče vsi enoisto težnjo in težave.

Tudi Notranjci javno izražamo željo in potrebo take spojitve.

S Cola nad Vipavo, dne 16. oktobra (Župnik Košir pred vipavskim sodiščem.) Dne 14. oktobra se je vršila pri sodišču v Vipavi obravnava proti župniku Koširju s Cola, katerega sta poslanec Božič in colski župan Rovnan tožila zaradi razžaljenja časti. Prvi je župniku očital, da se je pri shodu na Colu dne 15. avgusta poslužil izraza, da on, namreč Božič, svoje poslanstvo izkorišča v zasebne namene. Drugi, župan Rovnan, se je pa čutil žaljenega, ker ga je župnik imenoval surovega župana, s katerimi b-sedami je hotel ravno župnik označiti ob več prilikah, kakor tudi pri tem shodu, skrajno nedostojno in žaljivo obnašanje županovo. Najprvo pa nekoliko o shodu samem.

Božič je dobro vedel, da za to kakor za sosedne občine ne more označiti nikakih zaslug, vendar se je visoko pospel in našteval raznovrstne zasluge dvomljive vrednosti, tako na primer, da je glasoval za ljubljansko slovensko vseučilišče. Da pa da vendar svojemu suhoparnemu govoru nekoliko zanimivosti, začel je klestiti po katoliški duhovščini in zavijati verske pojme. Mej drugim je omenil, da izdaja ljubljanski škof pastirske liste, v katerih grozi, da se bode vsakdo, kdor liberalno voli, v dnu pekla cvrl. Duhovniki mu nadalje tudi niso več pravi, ker Kristus je hodil po zemlji bos in duhovniki —!

Razumljivo je, da ga je župnik Košir pri takih liberalnih budalostih krepko zavračal in slednjič sam poprijel za besedo in imenoval vsi Božičevo politiko samo osebnost. Liberalci so takoj besedo preustrojili in rekli, da župnik očita Božiču izkoriščanje njegovega poslanstva v zasebne namene. Čudno je to, da inkriminiranih besed razen liberalcev ni nihče čul.

Pri sodnji je pričalo več prič, da teh besedi ni izgovoril župnik in da liberalci sploh o tem ne morejo s tako gotovostjo in natančnostjo govoriti, ker so bili veliko bolj daleč od govornika, kakor pa moške katoliške stranke. Konečno je obveljalo, da je župnik izrekel te besede in sodnja o tem ni izrekla nobenega dvoma. Na tem shodu pa je proti župniku najbolj divjal domači župan Rovnan. Metal mu je različne psovke v obraz, ga tikal, županov oče pa, ki je bil tedaj še cerkveni ključar, je župnika kar proklinjal, učitelj iz Črnega vrha mu je očital mastno plačo, z eno besedo, položaj za župnika je postal skrajno nevaren in da se izogne liberalni surovosti, se poslovi in odide domov. Takrat pri odhodu skoči še brzo župan po konci, da bi župnika ujel in priglasil s silo nazaj na shod. A to se mu ni posrečilo.

Vse to skrajno žaljivo obnašanje županovo označil je župnik pozneje na drugem shodu, katerega je priredil štirinajst dni pozneje, z besedami, da tako surovega župana še ni videl, kakor je colski. Opiral pa je to svojo izjavo še na druga fakta. Tako, postavim, je župan agitiral okolu pri volitvah, da naj volivci duhovnikov nikar ne poslušajo, ker s sv. Rešnjim Telesom kupčujejo. Prisvojil si je na zvit način cerkvene možnarje, in čeravno ga je župnik pismeno in po cerkovniku opomnil, naj možnarje vrne, ni tega storil.

Pri nekej priliki je župnik za njegovega sina napravil rojstni in krstni list natančno po krstni knjigi; a on mu je na kosce raztrganega prinesel nazaj, ga mu vrgel v pisarni po mizi z besedami: »Ali ne veste, kdo sem jaz?« S tem je hotel župniku očitati falzifikacijo, ker mu je za stan bil vpisan kovač, katerega imena pa večrad ne sliši in ne bere, akoravno je v resnici pred nekaj leti še to bil. Zraven tega ga je grdil v »Slov. Narodu«, mu v dopisih podtikal nečastna dejanja, sploh, kjerkoli je zamogel, mu je pokazal svoje zaničevanje. Župnik je vse te hude žalitve mirno prenašal, čeravno se mu je večkrat svetovalo, naj si išče vendar pri sodnji zadoščenja. A ko je slednjič to županovo obnašanje imenoval surovo, tedaj je brzo hitel župan k sodnji, da ga toži zaradi razžaljenja časti. Vsa ta fakta in še druga je župan pred sodnijo obstal.

Sodni svetnik Nosan, ki je obravnavo vodil, je to razlagal s tem, da je župan to vse delal le v — razburjenosti. Zaradi te županove razburjenosti moral je torej župnik požreti nebroj psov in zaničevanja. Sodišče je razsodilo, da mora plačati 40 K globe.

Iz tega, ljubi čitatelj, sledi ta nauk: Delaj z liberalcem kolikor zamoreš lepo, glej mu vedno skozi prste, izkazuje mu dobrote, on te bode zato še vedno ometaval z blatom in pazil, kedaj da te zagrabi in te tira pred sodišče.

Tedenski koledar.

Nedelja, 20. oktobra: 21. pobink., Janez Kant. sp.; evang.: Prihika o kraljevem računu. Mat. 18. — Ponedeljek, 21. oktobra: Ursula d. — Torek, 22. oktobra: Fides d. — Sreda, 23. oktobra: Janez Kapist. — Četrtek, 24. oktobra: Rafael nadangelj. — Petek, 25. oktobra: Krizant in Darija mm. — Sobota, 26. oktobra: Evarist p. — Solnce izide 25. oktobra ob 6. uri 38 min., zaide pa ob 4 uri 51 min. — Lunin spremen: Prvi krajec 20. oktobra ob 6. uri 56 min. zvečer. — Muzica sacra v nedeljo, 20. septembra (žegnanska): V stolni cerkvi pontifikalna maša v nedeljo 20. oktobra ob 10. uri: Inštrumentalna maša v D dur zložil Karol Greith, graduale in ofertorij dr. Janez Benz. — V mestni cerkvi sv. Jakoba velika maša ob 9. uri: Cecilijina maša v B dur zložil J. B. Benz, graduale »Locus iste« zložil J. B. Benz, ofertorij »Domine Deus« zložil J. Tresch.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 19. oktobra.

Sv. leto v ljubljanski škofiji. Ker se bliža sv. leto v ljubljanski škofiji, ker je dovolilo knezoškofijstvo vsled pooblaščenja sv. penitencijarije z dne 9. oktobra 1901, da naj oni verniki, ki so pri obiskovanju cerkva napravili kake pogoške n. pr. da so obiskali cerkve (župno ali podružno) druge župnije, ali da so brez postavnega vzroka obiskali cerkve, deloma v domači,

deloma v tuji župnji, ali da niso verniki obiskali vedno istih cerkva, dopolnijo to z enkratnim obiskom katerekoli v župnji določene cerkve. Ob enem je knezoškofijstvo tudi dovolilo, da se še nameravane procesije smejo izvršiti s štirikratnim obiskom le župne cerkve. Kakor znano se sveto leto konča 3. novembra.

Prevzvišeni gospod knezoškof dr. Anton Bon. Jeglič bo jutri posvetil novo podružnico sv. Marjete v Jagnjenici župnije Svibno, prihodnji četrtek pa altar v domači kapeli šolskih sester d. N. D. v Trnovem pri Il. Bistrici.

Za župnijo Kočevje je prezentiral knez Karol Auersperg č. gosp. Ferdinanda Erkerja, kapelana v Št. Vidu nad Ljubljano.

„Narodova“ infamija ob smrti Jakoba Alešovca. Sinočni „Narod“ naznanja smrt gosp. Jakoba Alešovca in piše:

„Pozneje se je Alešovec zapustil in zanečaril, zlasti še, ker ga je zapuščal vid. Naposled je tudi oslepel. Dokler je bil z možen za delo, je služil klerikalni stranki, njej je žrtvoval najboljše svoje duševne in fizične moči, naposled pa ga je ta stranka kakor izprešano citrono vrgla na cesto, da je moral od miloščine živeti, da je moral trkati pri ljudeh, katerim je v „Slovenca“ in v „Brenclju“ marsikako bridko povedal.“ — Res je, da se je Alešovec zapustil in zanečaril in mi le obžalujemo, da moramo vsled „Narodovega“ izziva, sedaj ko je Alešovec dokončal burno svoje življenje, o tem pisati, — grda laž pa je, da je Alešovca „klerikalna stranka“ kakor izprešano citrono vrgla na cesto. Cela Ljubljana pozna Alešovca in vsak pameten človek nam bo pritrdil, da nihče ni mogel Alešovca spraviti s pota, katerega je nastopil. Ves trud njegovih prijateljev, upeljati ga v redno življenje, je bil zaman. Vsled posredovanja naših poslancev preskrbelo se je, da je Alešovec dobil stanovanje in hrano, a Alešovec je pustil vse in se zopet zanečaril. Celotno skrb prijateljev, da bi hodil po mestu v čedni obleki, bila je zaman. Vsem prijateljem se je v srce smilil in radi lajšali so mu življenje vsaj z darovi. To je resnica! Velika infamija je, ako sedaj „Narod“ upije, da so ga „klerikalci“ na cesto vrgli. Tako upitje „Narodovo“ pripomore k večjemu le do veselja nemškemu časopisju, da se bode norčevalo iz Slovencev in njihovih častnikarjev. Sploh pa Malovrhu priporočamo, da pusti Alešovca pri miru, ker še ni znano, kak konec bo on vzel.

Osebnosti. V VIII. plačilni razred so pomaknjeni profesor na tukajšnjem učiteljskem g. I. Macher in profesorja na učiteljskem v Gorici gg. Anton Fras in Viktor Bežek. — Umirovljen je poveljnik puljske luke kontreadmiral g. Ivan pl. Hinke v Pulju. — Umrli je v Celju g. Miha Bračič v starosti 88 let. — Tajnikom štajerske kmetijsk. družbe je imenovan g. Fran Juvan, rodom Korošec. — Iz Gradca se poroča: G. Tomaž Mlakar na lastno prošnjo ne bo več sodnijski tolmač slovenskega jezika.

Javno predavanje bode prihodnje sredo točno ob 1/8. uri zvečer v veliki dvorani »Kat. Doma«. Predaval bode Godec o vzrokih angleške pohlepnosti v Južni Afriki. Vstop prost.

Pravo senzacijo vzbuja obsodba državnega poslanca Plantana na 1000 kron globe radi čednostnega njegovega notarskega poslovanja. Razni vplivni listi, kakor n. pr. »Vaterland«, »Grazer Volksblatt«, »Reichspost«, so se že obširno pečali s to zadevo. »Slov. List« poziva notarja Plantana, naj priobči slučaje, radi katerih je bil obsojen, in naj potem dobi zaupnico svojih dolenjskih volivcev.

Velik koncert »Meščan. godbe«. Jutri ob pol 8. uri zvečer priredi »Meščan. godba« velik koncert v dvorani »Katoliškega Doma« z izbranim vspešnim. Občinstvo se najljubneje vabi k mnogobrojnemu obisku tega koncerta, ki je prirejen na korist lepo prosipevajoče »Meščanske godbe«. Začetek koncerta je ob pol 8. uri zvečer. Vstopnina je 25 krajcarjev, kar

ni mnogo z ozirom na izredni umetniški užitek, ki ga bo nudila »Meščanska godba«.

Blagoslovljenje novega delavskega doma. Jutri ob 4 uri popoldne se vrši blagoslovljenje in otvoritev nove društvene hiše I. delavskega konsumnega društva v Železnikih.

Nova učna knjiga. Naučno minist. je z odlokom z dne 30. sept. dovolilo, da se sme Fr. Novakova »Slov. stenografija« I. in II. del rabiti pri poduku stenografije na dvojezičnih srednjih šolah.

Iz Kranja se poroča: Včerajšnji semenj je bil jako dobro obiskan. Zelo živahno je bilo na živinskem trgu, kamor so prignali izredno veliko živine. Kakor čujemo, bo zopet oživelo pevsko društvo »Kranja«, ki je skozi dve leti spalo. Prav živo je pod korzišnim železnim mostom, kjer grade poslopje za električno razsvetljavo. Z jezom je moral g. podjetnik prenehati, ker se mora menda vrstiti komisijiški ogled. Sploh je opaziti, da »prijatelji svobode in napredka« stavijo povsodi velike ovire g. Kreuzbergerju pri grajenju elektrike.

V tuk. deželno bolnico so sprejeli v septembru 568 (314 moških) bolnikov in jih je bilo z ostalimi iz prejšnjega meseca v oskrbi 943. Od teh je bilo odpuščenih 375 ozdravljenih, 139 zboljanih, 29 nezdravljenih, 29 so jih premestili v druge bolnice, 31 (19 moških) je umrlo. Koncem meseca je preostalo v oskrbi 340 (178 moških) bolnikov.

Iz Rudnika Pri naši izjavi za našega župnika g. Greg. Šlibarja v Slovencu dne 15. t. m. zoper hudobni dopis učitelja Jan. Petriča v »Slov. Narodu« je po pomoti izostalo, da je taista podprta s podpisani 46 rudniških gospodarjev, kateri se nahajajo v uredništvu »Slovenca«.

Lep napredek. Krojaška zadruga v Gorici se krasno razvija. Ako primerjamo letošnji promet z lanskim, vidimo, da se je slovensko ljudstvo vedno bolj poprijemlje. Povprečno se vsaki dan čez celo leto proda od 500 do 600 kron. To je lep napredek! Radi stalnih in solidnih cen so tudi Italijani začeli zahajati vanjo.

Utopljenka. 15. okt. so pastirji našli utopljenko na desnem bregu Save, kak četrte ure od kolodvora Savskega. Utopljenka je hči posestnika iz Litije Ant. Koprivnikarja. Pogrešali so jo mesec dni. Jeli sama si vzela življenje ali padla v veliko Savo, se ne ve? Sodniški ogled je zapisal: zadušenje v vodi.

Mrtvo truplo so našli v Ljubljani blizu papirnice v Vevčah. Zdi se, da je to truplo 30—40letnega hlapca Mat. Žerovnika, ki ga pogrešajo že od 7. t. m. in je bil v službi pri mlinarju Steletu v Zalogu. Že rovník je bil slaboumen.

Deželnozborske volitve na Štajerskem in Koroškem bodo meseca aprila prihodnjega leta. Istočasno se bodo vršile deželnozborske volitve na Gornjem in Nižnj. Avstrijskem.

Nova orožniška postaja se je ustanovila v Cirkovcah na Dravskem polju.

Zasramovanje Najsvetejšega. Obsojen na en mesec ostrega zopora s postom vsak teden in na sodne stroške je bil pri c. kr. okrožnem sodišču v Celju Pavel Spanžel, kmet v Podgorju, ker ni hotel nikake časti skazati duhovniku nesočemu dne 15. jun. t. l. sv. popotnico bolniku.

Kučera ušel. Znani Kučera, ki je časih neslanosti svojega časnikarskega delovanja prodajal tudi po Štajerskem je bil te dni v nevarnosti, da ga monakovsko sodišče radi zopetnega razširjanja sramotilnega spisa proti sv. Liguoriju zopet zapre. Kučera je raje pobegnil v Švico.

Ponesrečen major. V Lipnici na Štajerskem je vlak povozil majorja Koppa. Vlak je majorju odtrgal glavo od trupla.

Občinski volitev v Gradcu se udeleži letos tudi krščanska ljudska stranka.

Ljubljanske novice. Zaupen shod meščanske godbe. Odbor »Ljubljanske meščanske godbe« sklicuje za ponedeljek dne 21. t. m. ob 8. uri zvečer zaupen shod v Fantinijevu restavracijo v Gradišču. Ker je ta shod jako važen in ima namen, določiti smer godbi, da ji bo mogoče nadalje vztrajati, se uljudno vabijo prijatelji godbe, da se tega shoda mnogobrojno udeležijo. — Promenadni koncert pri

redi jutri v slučaju lepega vremena »Meščanska godba« v »Zvezdi« dopoldne od 1/2.12. do 1/2.1. ure. — Umrli sta v Ljubljani bivši gostilničar, mesar in meščan gospod Mihael Dimnik v 72. letu svoje starosti, in gospod J. Franz, sodnijski uradnik v pok. — Dezertiral je rekrut Ferstl od pešpolka št. 27. Ušel je včeraj zvečer iz vojašnice brez pokrivala. Od domačega pešpolka št. 17 v Celovcu pa je včeraj že drugi ušel rekrut Bebar. — Tatovi kuretnine so se pojavili na Viču. Pokradli so perutnino posestnika J. Novaku in Mat. Lazniku. — Zgubil je nekdo na južnem kolodvoru zlat prstan z briljanti, vreden 200 kron. — Škandal v gledališču. Včeraj so imeli na dan slovenske predstave nemški igralci napolnjeno garderobo s svojimi stvarmi. Ko so slovenske igralke prišle v gledališče, odstranila je služkinja nemško garderobo, na kar so nemški igralci prišli rohneti in neki igralec Minich se je povzpelo celo do psovke: »Slovenische Schweine.« Ali da slovenska dežela podpre nemškemu gledališču za take psovke? Do kedar bodo se tuji v naši hiši tako ošabno šopirili? Deželni odbor boče k psovki »Slovenische Schweine« seve molčal. — Prijet begunec. Iz Ljubljane je iz zaporov roki pravice ušel 16. aprila neki Vincenc Fachinelli. Iz Trsta se brzojavlja, da so ga sedaj dobili v Povo. Imel je pri sebi revolver in mnogo ukradenih stvari.

Mestna ljudska kopelj. Od 22. sept. do 5. okt. t. l. oddalo se je v mestni ljudski kopelji vsega skupaj 973 kopelj in sicer za moške 797 (pršnih 560, kadnih 237); za ženske pa 176 (pršnih 18, kadnih 158).

Celovško pokopališče. Pravni odsek celovškega obč. sveta je sklenil predlagati obč. svetu, da se zahteva knezoškofova v zadevi pokopališča odkloni.

Koroške novice. V planinski koči pod Velikim Zvonarjem je bilo letos 4311 tujcev, 635 več kakor lani. — Cesar je potrdil zakon, sklenjen v zadnjem zasedanju deželnega zbora, glede ohranitve dravskega mostu pri Kamenu. — V Velikovu so na meščanski šoli s pričetkom šolskega leta otvorili drugi razred za fante in prvi razred za dekleta. — Požar v Ladinah, o katerem smo že zadnjič poročali, je napravil škode 19.962 kron, oni na Gorici 60.000 K. Na obeh krajih so zažgali otroke. — Ker je od vojakov ušel, je bil nek lovec 20 bataljona obsojen v Celovcu na 2 letno težko ječo. Potem mora še tri leta služiti. — Na Gozdanjah je razpisano mesto babice do 20. novembra. — Na slovenski šoli v Št. Jakobu v Rožu je razpisano mesto učitelja do 26. oktobra. — V Radentheimu si je dne 3. okt. posestnika sin V. Erlacher na polju, in sicer pred očmi blizu stoječih poslov, prestrelil glavo. Uzrok so bili domači prepiri. — V Št. Rupertu pod Celovcem se je zastupil 45 letni gostač Š. Martinc.

Nekaj za smeh — ali pa tudi ne. V nekem kraju na Spodnjem Koroškem prinese dijak na pošto nakaznico, ki je bila tako-le naslovljena: »Vodstvu »Narodne šole« v Št. Rupertu pri Velikovu.« Gosposodična poštarica gleda in gleda, kakor tele nova vrata v hlevu, kakšen šment bi neki to bil: »Narodne šole«. No, naposled pa zarudi in vpraša sramežljivo: »Bitte, wie heisst denn dieser Herr?« (»Prosim, kako pa se imenuje ta gospod?«) Ko ji je dijak razložil, da »Narodna šola« ni gospod, ampak da je šola, v kateri se poučuje slovensko, se je malo nasmejala, pa ne vem komu, ali sama sebi, hočem reči svoji nevednosti, ali pa dotičnemu slovenskemu dijaku. No, pa sram je itak ni bilo, saj se ji je prigodilo kaj takega gotovo že večkrat! Takšno so naše pošte!

»Vzoren« liberalen kandidat. »Primorski List« poroča: Glas se čuje, da namerava na Krasu kandidirati v deželni zbor nek učitelj, ki je prepovedal otrokom pozdravljati s starim kristijanskim pozdravom: »Hvaljen bodi Jezus Kristus!« Tedaj že iz nedolžnih otrok se hoče iztrgati vero in ljubezen do našega Zveličarja! Daleč smo že prišli! Potem pravijo, da vera ni v nevarnosti!

V papirnici v Podgori so zopet nekaj delavcev odslovili, nekaj pa vpokojili. Govori se tudi, da bodo delo omejili na tri dni v tednu.

Otvoritev železnice Trst-Poreč bode dne 1. decembra. Najprej se otvori proga Trst-Buje.

Nova slovanska šola v Istri. Predvčeršnjim se je v Vabrigi v Istri otvorila nova šola družbe sv. Cirila in Metoda za Istro. Oduševljenje naroda je bilo nepopisno.

Smrtna kosa. V Svetem pri Komnu je umrla Marija Jazbec roj. Perhace, soproga tamošnjega načelnika gospodarskega sveta Antona Jazbeca, po kratki boleznici v starosti 38 let.

Kapela na Matajurju. Na Matajurju nameravajo vstrajni in za čast Božjo vneti beneški Slovenci sezidati kapelo.

Zopet otrok zgorel. Marija Jazbec iz Dornberga pustila je svojo 3letno hčerko samo pri ognju ter šla iz hiše. Deklici se je vžgala obleka in se je po vsem životu tako opekla, da so jo morali prepeljati v goriško mestno žensko bolnišnico, kjer je v strašnih mukah kmalu za tem umrla.

Žalostne razmere. Na Banjšicah na Goriškem je cerkev radi nevarnosti, da se podere, že od meseca aprila zaprta.

Prostozidarstvo na Reki. »Novi List« poroča, da se na Reki ustanavlja loža prostozidarjev. Doslej je na Hrvaškem pet takih lož, ki so vse podložne ogerski veliki loži.

Umrli od veselja. Gospa Fr. Galič na Reki je imela v Gružu v Dalmaciji sina pri vojaki. Te dni je dobil sin nenadoma dopust ter se je nakrat pokazal pred materjo, ne da bi jo prej o svojem dohodu obvestil. Ko je mati zagledala sina, vskliknila je radosti, potem pa se je zgrudila. Nekaj trenutkov pozneje je umrla v rokah svojega sina. Umrli so jo prevelika radost, da je zopet videla svojega sina.

Stavka zdravnikov? Na Dunaju bode 31. t. m. shod avstrijskih zdravniških društev. Z Dunaja se poroča, da bo pod predsednik dunajske zdravniške zbornice, dr. Liszt, predlagal, da naj zdravniki ustavijo svoje delovanje, ker se vlada ne ozira na njihove želje in ker tudi nič ne naredi proti sklepu gorenjeavstrijskega dež. zbora, da smejo zdraviti tudi kmetje.

Podraženi smodke. »Czas« poroča, da vlada namerava podražiti cene tobaku in smodkam. Tukajšnji uradni list po »Fremdenblattu« oporeka tej vesti.

O anarhistu Boži-Natalu Glavanoviću nam piše prijatelj iz njegovega rojstnega kraja naslednje podrobnosti: Glavanović je rodom iz Brnaza blizu Sinja v Dalmaciji. Oče mu je umrl pred kakimi 5. leti. Stariši so imeli svoj čas v Sinju malo prodajalnice jestvin. Ondi je sin pohajal v gimnazijo. Že kot 12letni deček se je nekoč »igral« z nabitim samokresom ter pri tej priliki baje nehote ustrelil nekega moža. Kot 14letni deček se je zaprl v zabojo, ki so ga prejšnji večer spravili v prodajalno nekega večjega ondotnega trgovca. Njegova služkinja pa je začela iz zaboja njegovo smrčanje. Ko so zaboj odprli, našli so v njem Božo, poleg njega pa orožje in strelnjivo. Pozneje se je dognalo, da je bil pripravljen na rop. Zaradi tega je pozneje presedel štiri leta. V zaporu se je priučil več jezikom in še marsikaj drugega. Pozneje je dobil neko službo v Sarajevu, pred odhodom v Rim je bil pa v spljetski kavarni »Trocio« za markerja. Doma ima še mater vdovo, 4 mlajše brate in dve mlajši sestri, vse v velikem siromaštvu. Bil je navadno redkobeseden.

Načelnik postaje ustrelil svojega uslužbenca. Nedavno je bil na železniški postaji Trudering pri Monakovem poskušni umor na postajnega načelnika Stadlerja. Naklep se ni posrečil. Od tedaj je službojoče osebe na postaji vedno oboroženo. Te dni je Stadler spal v svoji pisarni. Vodja vlaka Braun prišel ga je poklicat na službo. Stadler je planil po koncu in v polanu je mislil, da je udril v pisarno ropar. Ustrelil je na Brauna, ki se je mrtev zgrudil. Braun zapuščal petero neposkrbljenih otrok. Stadler je odstopil od službe in je v preskavi.

Liberalen notar. V Curihu so prijeli ondotnega notarja Müllerja, ker je pri svojem uradovanju oškodoval stranke za 95.000 frankov.

Samomor šolskega učenca. Iz Virja na Hrvaškem poročajo, da se je 15. t. m. ondi obesil 10letni Andrej Mesarov, učenec 4. razreda, ker se je naveličal šole.

Radi smrti svoje žene ustrelil se je v okolici Grama na Ogerskem huzarski nadporočnik baron Eiselberg. Umrli mu je žena in dan po ženini smrti se je nadporočnik v žalosti ustrelil.

O Bothovi soprogi neki pariški list javlja, da je soproga burskega generala

Bothe povila sina v Amsterdamu, kjer se sedaj mudi.

4580 plemenitih del uničenih. Francoski centralni urad dobrotelnih zavodov priobčuje imenik zavodov, ki so morali vsled postave proti kongregacijam pomehati in ti so: 85 zavodov za revne matere, 97 zavodov za neozdravljive, 172 delavskih zavetišč, 229 zavetišč za starčke, 398 bolnic in brezplačnih lekarn, 389 delavnic, 512 otroških bolnic, 570 ustanov za bolne, 691 sirotišnic, 1428 podpornih uradov. — Tako ogromno število dobrotelnih zavodov je uničilo ljudstvu francosko prostozidarstvo in to se zdi liber. »Slov. Narod« prav, člane kongregacij, ki so vodili ta plemenita dela, pa »Narod« nazivlje: »smeti!«

Od vojakov v samostan. Ogerski list »Alkotmány« poroča, da je topniški poročnik Ferd. Entlicher pred nekaj tedni odložil oficirsko častno uniformo in jo zamenjal z duhovniško obleko. Vstopil je v red cistercijancev v Sv. Križu. Njegov oče, ravnatelj nekega zavoda za slepce, uživa v katoliških krogih obče spoštovanje.

Strašen požar je uničil rusko vas Šlesona. Pogorelo je 346 poslopij. Zgorela je tudi ena žena s tremi otroci.

Nova elektrotehniška iznajdba. Dva inženira Oring in Armstrong, pravita, da sta iznašla način, kako se električna sila prenaša po zraku brez drugega prevodnika tudi za dinamične namene. Napovedala sta za danes eksperimente v Londonu, pri katerih hočeta pokazati uspehe svojega poizkuševanja. Če bi se posrečila ta ideja, potem bi se vsa elektrotehnika na mah izpremenila. Mogli bi zrakoplove voditi po zraku z zemlje, električni tramvaji ne bi rabili ne žic ne kabljev, ladje bi se vodile po morju z oddaljenih bregov itd.

Strašno dejanje tihotapca. Na rusko-nemški meji zaiotil je nedavno nek paznik tihotapca, ki je hotel utihotapiti preko meje večjo množino špirta, katerega je nosil seboj v svinskih mehovich. Tihotapec je skušal najprej paznika podkupiti, ker pa paznik o tem ni hotel nič čuti, udaril je nakrat tihotapec z jednim mehovich s toliko silo po glavi paznikovi, da je meh počil in se je vsa tekočina razlila po pazniku. V istem trenutku je tihotapec že imel užgalico v rokah in predno se je paznik prav zavedel, že je tihotapec zažgal s špiritom napolnjeno njegovo obleko. Nakrat je bil paznik ves v ognju, tihotapec se je pa z ostalimi mehovi posrečilo uiti. Paznik bode valed dobljenih opeklin težko okreval.

Iz raznih krajev. Stavka tesarjev in zidarjev v Barceloni je končana. — Konkurs šopronjske stavbene in kreditne družbe. Vlada je odredila konkurz na to družbo, ki ima veliko pasivov a nič denarja. Direktor zavoda jo je že popihal. — 4000 delavcev brez dela je v Vigo pri Madridu, ker so zatvorili ondotno tovarno za konzerve. — Pristanišča ob Bosporu so okužena. V Carigradu so se pojavili slučajni kuge. — Glavo Kettelerjevega morilca Cughaisa je prinesel sanitarni oddelek nemške mornarice iz Kine. — Srbski deseterji. V Temišvaru je policija aretovala 4 srbske častnike, ki so izjavili, da so desertirali, ker že 4 mesece niso dobili nobene plače. Begunce je na policijo izpustila. — Španske vojake pojedli. V Rionumi so divjaki ujeli nekega španskega korporala in šest prostakov ter vseh sedem vojakov pojedli.

Sejmi po Slovenskem od 21. do 26. oktobra. Na Kranjskem: 21. v Ratečah, Dvorskem Cerkljah, Lescab, Žubni, Jagnenci, Kranju, Žireh in v Rakitni; 22. v Novemestu; 24. v Dolu in Dol. Logatcu. — Na sloven. Štajerskem: 21. v Sevnici na Savi, pri Sv. Petru, na T-barjih in v Celu; 22. v Dramljah pri Mar. Magdalen; 24. v Velenju. — Na Koroškem: 21. v Bistroggradu, Kutaršah in Cnri pri Pliberku. — Na Primorskem: 21. v Palmi, Padovi in pri Sv. Antonu poleg Kopra; 22. v Osopu (3 dni); 25. v Gradiški in Borštu; 26. v Cevdatu in Divači.

Društva.

(Katoliško delavsko društvo v Prevaljah) priredi v nedeljo dne 20. oktobra večje zborovanje v Šušklavi gostilni, ob 3. uri popoldne. Po običajnem mesečnem vsporodu se bo razpravljalo o oblikatoričnem zavarovanju delavcev. Zraven udov, kateri naj pridejo polnoštevilno, vabimo tem potom tudi še druge ki se zanimajo za to zanimivo in potrebno stvar.

Narodno gospodarstvo.

Znižanje glavnice v čekovnem prometu c. kr. postno-hranilnega urada od 200 na 100 kron. Trgovinski minister je v sporazumu s finančnim in notranjim ministrom odredil, da se glavnica, ki jo mora vsakdo uložiti,

kdor hoče pristopiti čekovnemu prometu, zniža od 200 na 100 K. S tem je baron Call ustregel želji, ki so jo izražali že dalj časa zasebniki in razne korporacije. In na ta način se bo tudi znatno pomnožilo število interesentov, ker se bo mnogim tudi manj premožnim omogočilo posluževati se tega olajševalnega načina plačevanja.

Spošitelni Obzor se imenuje nov list, ki je začel ravno kar izhajati v Pragi, ter je organ zveze čeških hranilnic in posojilnic na Češkem, Moravi in v Šleziji. Zveza čeških posojilnic je osnovana, a doslej še ni imela svojega glasila, katero je vsaki taki osrednji zvezi neobhodno potrebno. »Spošitelni Obzor« bo objavljala zakone, in njih kritiko, ter navodila za pametno vodstvo denarnih zavodov. Takoj prva številka že prinaša aktualen članek dr. Pöschla o »Osrednji banki čeških posojilnic«.

Iz tega članka podajamo sledeče statistične podatke:

L. 1897 je bilo posojilnic na Češkem 173, in sicer 85 čeških (druge nemške.) Teh 85 čeških posojilnic je imelo

vlg 153 815.000 gld.
rezervnega fonda 9.701.724 „
Nemških 88 je imelo
vlog 372.404 262 gld.
rezervnega fonda 38 468.178 „

Iz tega se vidi, da je na Češkem nemški živel gospodarsko močnejši od češkega. Zadnji čas se je obrnilo precej na bolje, ker so se tudi Čehi, zlasti pod vplivom agrarskega in krščansko-socialnega gibanja lotili snovanja majhnih posojilnic.

Na Moravi je bilo l. 1897 čeških posojilnic 26

z vlogami 27 136 638 gld.
z rezervnim fondom 1.716.088 „
nemških pa 36
z vlogami 84.602 537 gld.
z rezervnim fondom 5 368 789 „

V Šleziji ni bilo tedaj še nobene češke posojilnice! Vseh 22 posojilnic, ki so imele

vlog 38 819 245 gld.
z rezervnim fondom 3.125.138 „
je bilo v nemških rokah.

Iz teh števil se vidi, kako potrebna je organizacija čeških denarnih zavodov. Glasilo »Spošitelni Obzor« bo brezdvomno k njej mnogo pomoglo.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj. 19. okt. Prihodnji terek bode narodnogospodarski odsek babil se z referatom posl. Ploja o terminski žitni kupčiji. Referat predlaga, naj se popolno odpravi terminska žitna kupčija.

Dunaj. 19. oktobra. Del poljskega kluba zahteva, da se nastopi proti vladi, ako ne ugotovi poljskim zahtevam in da se sicer ne pomaga pri vzdrževanju parlamentarnega reda.

Izjava.

Podpisani sem na volilnem shodu liberalne stranke v Vipavi dne 25. avgusta t. l. kruto žali inenavzeča gg. drž. poslanca dr. Iv. Šusteršiča in Iv. Vencajza. Stori sem to v naglici, razburjen in nahujskan po surovosti liberalnega časopisja. Izrekam, da svoje neosnovano in nepremišljeno žaljenje iz srca obžalujem in da sem razžaljena gospoda prosil odpustčenja, katerega sta mi naklonila pod pogojem, da plačam 50 K v. č. g. vi pavskega dekanu v prid revežev tamošnje občine.

V Lembergu, 18. okt. 1901.

F. Srebrnič, učitelj
preje v Gabrijah pri Ajdovščini.

Zitne cene

dné 18. oktobra 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K 8-17	do 8-18
„ pomlad 1902	8-50	8-51
Rž za jesen	7-34	7-35
„ pomlad 1902	7-46	7-47
Koruzza za oktober	5-52	5-53
„ maj-junij 1902	5-39	5-40
Oves za jesen	7-16	7-18
„ pomlad 1902	7-49	7-50

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K 8-02	do 8-03
„ april 1902	8-32	8-33
Rž za oktober	7-12	7-13
„ april 1902	7-18	7-19
Oves za oktober	6-91	6-93
„ april 1902	7-20	7-21
Koruzza za oktober	—	—
„ maj 1902	5-11	5-12

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 8-00	do 8-55
„ južne žel.	8-15	8-50
Rž	7-20	7-40
Ječmen	7-20	8-60
„ ob Tisi	6-75	7-75
Koruzza ogerska	5-60	5-70
Cinkvant	6-80	7-20
Oves srednji	7-15	7-30
Fižol	10-00	11-50

Umeli so:

18. oktobra. Jožef Pollak, dijak, 18 let. Dunajska cesta 23. vnetje trebušne mrene. — Marija Urbanc, zasebnica, 59 let. Slomskove ulice 15. neoplazma.

V bolnišnici:

16. oktobra. Franja Eržen, čevljarjeva žena, 29 l. jetika. — Marija Erjavec, dnarica, 80 let, plućnica

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m. srednji tlak 738-0 mm.

čas	čas opazovanja	stanje barometra v mm.	temperatura po Celsiusu	vetrost	nebo	visočina v m.
18. 9	zvečer.	731-6	12-6	sl. zah.	dež	
19.	7. jut.	731-7	12-1	sl. sever	oblač.	22-8
	2. popol.	732-9	17-2		del. jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 11-1 normala 10-1

1006 1-1

Potrli od najhobljše žalosti javljamo v svojem in v imenu vseh sorodnikov vsim prijateljem in znancem tužno vest, da je Bogu Vsegamogočnemu v svoji nedoumi volji dopadlo našega iskreno ljubljenega in dobrega očeta, starega očeta, brata in strica, gosp.

Mihael Dimnik-a

bivšega gostilničarja, mesarskega mojstra in meščana stol. mesta Ljubljane

po kratki mučni bolezi, danes po noči ob 1/2 1. uri v 72. letu njegove starosti poklicati na oni boljši svet.

Truplo nepozabnega rajnega bode v nedeljo, dne 20. oktobra t. l. ob 4. uri popoldne svečano blagoslovljeno in potem prenešeno k sv. Kristofu, kjer bode položeno v lastno gomilo k večnemu počitku.

Sv. zadušne maše darovale se bodo v farni cerkvi sv. Petra v Ljubljani.

Predrago pokojnika priporočamo v blag spomin in pobožno molitev.

V Ljubljani, dné 19. okt. 1901.

Marija Černe, Ana Semmelrock in Fani Mianich roj. Dimnik, hčere. Marjeta Vouk roj. Dimnik, sestra. Vsi vauki in vnukinje.

1005 1-1

Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je Bogu Vsegamogočnemu dopadlo, našo ljubljeno hčerko, oziroma sestro, gospodično

Sofijo Rozman

učenko III. razreda,

včeraj zvečer ob 9. uri po dolgej in mučnej bolezni prevideno s sv. zakramenti za umirajočo v 10. letu njene starosti, k sebi v boljše življenje poklicati

Pogreb drage ranjce bode v nedeljo, dne 20. oktobra t. l. ob 5. uri popoldne, iz hiše žalosti, Špitalske ulice št. 7, na pokopališče k sv. Kristofu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

Nepozabno ranjco priporočamo v pobožno molitev in priazen spomin.

Ljubljana, 19. oktobra 1901.

Franjo Rozman, gostilničar, o. č. Marija Rozman, mati Marija, Slavica, Franciška in Angela Rozman, sestre.

Ljubljanska meščanska godba

priredi

jutri v nedeljo dné 20. t. m.

v veliki dvorani Katol. doma

VELIKI

KONCERT

z izredno zanimivim umetniškim vspešnim.

Začetek ob polu 8. uri zvečer.

Vstopnina 25 kr.

K mnogobrojni udeležbi prijazno vabi

odbor.

998 1-1

Prodajalna

v kateri se sedaj prodaja kruh, pivo, vino v steklenicah in jestvine, se takoj odda v najem. Več se izve v upravnistvu našega lista.

1004 2-1

Mednarodna panorama

umetni zavod I. vrste,

v pritličju meščanske hiše.

Vhod s Pogačarjevega trga.

Fotoplastiška potovanja po celem svetu v popolni istini.

Edino svoje vrste.

Vsako nedeljo se začne novo potovanje.

Ta teden od 20. do 26. okt.:

Zanimivo potovanje po lepem Renu od Mogunca do Kolina.

Znamenitosti ob Renu so razdeljene v šest vrst. Kdor hoče sebi in svojim otrokom privoščiti krasen užitek, naj obišče ta optična potovanja — to je mnenje vseh, kateri so videli to izložbo.

Odprto vse dni, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. jutraj do 9. zvečer. 1007 1-1

Vstopnice za odrasle 40 h, za otroke, dijake in voake od narednika niže 20 h.

Izgubila

se je listina z raznimi vrednostnimi papirji in 60 K denarja na

poti od kamniškega do državnega kolo dvora in odtod na poti od Koslerjeve pivovarne do Vodnikove hiše v Spodnji Siški.

Poštenemu najditelju, ki naj blagovoli listino oddati v Vodnikovi hiši, se izplača primerna odškodnina. 1010 1-1

Službo organista in cerkvenika

18-leten oženjen organist, kateri je cecilijansko prav dobro izurjen v orgljanju in petju. Zena njegova je prav dobra pevka. Je Slovenec in zmožen tudi nemškega jezika; ob enem je prav dober mizar.

Več pov. upravnistvo »Slovenca«. 992 2-2

Naročila

na 963 5-4

srno razkosano

sprejema in po nizki ceni izvršuje

Rudolf Petrič,

špecerljska trgovina v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 6, nasproti križevniški cerkvi.

Moka!

Podpisani priporočam slav. občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko zalogo lepe pšenične moke in otrobov. Imam vedno tudi svežo ajdovo moko brez rižave pri mesi, rženo in koruzno moko. Prodajam na drobno in debelo. Na deželo pošiljam vreče po 50 klg. proti povzetju. Vse po najnižji ceni. Uzorci in ceniki so franko na razpolago. Postrežba zanesljiva. — Trgovcem in društvom dovoljujem znižane cene, tudi drugim pri večjih naročilih. 987 2-1

Franc Zorec

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 23.

J. N. Potočnik,

krojaški mojster,

v Ljubljani, Sv. Petra nasip št. 2

se priporoča prečast. duhovščini v

izdelovanje

duhovenske obleke in talarjev

po najnovejšem kroju in po nizkih cenah. 778 12-10

Krasne nagrobne vence

in trakove za vence

v veliki izberi in najceneje priporoča

K. Recknagel Mestni trg 24.

1003 4-1

Istrsko in laško 977 6-5

brinje,

najboljše vrste, prodaja po ceni A. ŠARABON v Ljubljani, sv. Petra mitnica. — Vzorci se pošiljajo na zahtevo brezplačno. — Tam dobi se tudi

Barthelnovo klajno apno za živino.

Služba organista in cerkvenika

pri mestni župnijski cerkvi v Ptuju na Štajerskem se odda s 15. novembrom t. l. Stanovanje presto. Letni dohodki 1200 K. 996 3-3

Cerkveno predstojništvo v Ptuj, dné 15. oktobra 1901.

Ova krojaška pomočnika,

spretna delavca in poštenega vedenja, takoj sprejme Anton Čebulj, krojaški mojster na Jesenicah, Gorenjsko. 991 3-3

897 Priznana naravna 32 10

istrska vina

pošiljata po nizki ceni

Rebec & Zalaznik, Pulj.

Klobase

mesene ♦ ♦ ♦ ♦
♦ ♦ ♦ ♦ pečene,
♦ ♦ ♦ ♦ jeftine,
♦ ♦ ♦ ♦ rižove,
♦ ♦ ♦ ♦ krvave ♦ ♦ ♦ ♦

dobivajo se vsako soboto in nedeljo ♦ ♦ ♦ ♦ sveže v gostilni ♦ ♦ ♦ ♦

pri „Cenkarju“ v Gradišči kjer se dobiva pristen

in stara bržanka. Na izbero so tudi dobra stara vina na debelo in na drobno.

Za mnogobrojen obisk se priporoča gostilničar

938 4-2

Franc Slatnar.

Izurjen organist

z dobrimi spričevali, išče službe. Služboval je več let v mestu. 990 3-3

Več pov. upravnistvo »Slovenca«.

Važno! Za Važno!

gospodinje, trgovce, živinorejce.

Najboljša in najcenejša postrežba

za drogve, kemikalije, zelišča, cvetja, korenine itd. tudi po Kneippu, ustne vode in zobni prašek, ribje olje, redilne in posipalne moke za otroke, dišave, mila in sploh vse toaletne predmete, fotografske aparate in potrebščine, kirurška obvezila vsake vrste, sredstva za desinfekcijo, vosek in paste za tla itd. — Velika zaloga najfinjšega čaja, ruma in konjaka. — Zaloga svežih mineralnih vod in solj za kopel. 304 31

Oblastv. konces. oddaja strupov.

— Za živinorejce —

posebno priporočljivo: grenka sol, dvojna sol, solitar, encjan, kolmož, krmilno apno itd. Vnanja naročila izvršujejo se točno in solidno.

Drogerija Anton Kanc

Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 3

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 16
se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne
duhovniške obleke
iz trpežnega in solidnega
blaga po nizkih cenah.
Opozarja na veliko svojo zalogo
zgotovljene obleke
posebno na **haveloke** v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah.
Dobavitelj uniform avstrijskega društva
železniških uradnikov. 7 72

Lepo predivo,

suhe gobe v vsaki množini in vse druge
deželne pridelke,
kupi najdražje **ANTON KOLENC,**
trgovec v Celju. Kdor kaj tacega ima, naj
naznani ceno in množino. 971 10-6

Avgust Repič, sodar,

Ljubljana, Kolesijske ulice št. 16
(v Trnovem)
izdeluje, prodaja in popravlja vsakovrstne
sode
po najnižjih cenah. 679 26-15
Kupi in prodaja staro vinsko posodo.

Tovarna pečij in raznih
prstenih izdelkov

Alojzij Večaj

Ljubljana, Trnovo, Opekarska
cesta, Veliki stradon št. 9
priporoča slav. občinstvu in preč.
duhovščini svojo **veliko zalogo**
barvanih prstenih
pečij in štedilnih ognjišč
kot: rujavih, zelenih, belih, modrih,
sivih, rumenih itd., kar najbolj trpež-
nih in po modernih modelih izde-
lanih. **Cene nizke.** 598 29-28
Lastni izdelek.
Ceniki franko in brezplačno.

Špiritni laki, vsakovrstni: lak za
usnje, ličilni lak, lak
za etikete, lak za tla, naravnobarven in v vseh
bojah, dobiva se pri tvrdki **BRATA EBERL** v
Ljubljani, Franciskanske ulice.
Vnanja naročila proti povzetju. 228 25 11-3

**Bukov žir ali zrnje (bu-
kovce), sveže smrekove**
storže in smrekovo seme,
kakor tudi **suhe jedilne gobe,**
sejalni želod, posušen že-
lod, divji kostanj, seno in
češmin 993 3-2
kupi po najvišjih cenah na debelo in drobno

Jos. Leuc,
trgovina z deželnimi pridelki,
Ljubljana, Resljeva cesta 1.

!! Prevzetje gostilne !!

Uljudno podpisana naznanja p. n. občinstvu, da je **prevzela** staroznano

gostilno pri „Štrajzelnu“
na Poljanski cesti št. 21.

Potrudila se bo p. n. gostom postreči z najboljšimi vini, kakor: pristnim dolenskim čvitekom,
refoškom, belim štajerskim saurčerjem, črnim istrijancem, izborno Dreherjevo pivo, ter ob vsakem
dnevem času z najokusnejimi mrzlimi in gorkimi jedili. Cene nizke.

Obenem tudi naznanja, da **oddá v najem** prav snažen in zračen **hlev**, prostoren za 4 konje.
Za obilen obisk se priporoča

Mimi Perlič, gostilničarka,

1001 1-1 bivša računska natakarka v pivovarni pri Hafnerju in Perlesu.

IGNACIJ ČAMERNIK,

kamnosek v LJUBLJANI,

Komenskega ulice št. 28,

se priporoča prečastiti duhovščini in slavn. občinstvu v vsa v **kamnoseški**
obrt vstevajoča se dela, bodisi **umetna cerkvena ali stavbinsko-**
strokovnjaška. — Največja zaloga najrazličnejših

nagrobni spomenikov

iz vseh vrst marmorjev, katere prodaja po izredno nizki ceni.

Opozarja tudi, da so le edino pri njem kupljeni **grobnj okviri**
trpežni proti vplivu vremena, za kar jamči. 893 6-5

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,

v Knezovi hiši,

obrestuje hranilne vloge po

1098 40-35

4¹/₂ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojil-
nica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan
od 8. do 12. ure dopoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406,

Telefon št. 57.

„ANDROPOGON“

(Iznajditelj **P. Herrmann**, Zgornja Poljskava)

je najboljša, vsa pričakovanja prekašajoča **sredstvo za rast**
las, katero ni nikako sleparstvo ampak skozi leta z nena-
vadnimi uspehi izkušena in zagamčeno neškodljiva tekočina,
ki zabrani izpadanje las in odstrani prahaje.
Značilno je, da se pri pravilni rabi že čez 4 do 5 ted-
nov opazi močna rast las, kakor tudi brade, in imajo novo
zrasli lasje pri osivelih zopet svojo nekdanjo naravno brado.
Mnogoštevilna priznanja. Cena steklenice **3 krone.**
Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežele.

Glavna zaloga in razpošiljatev v Ljubljani
pri gospodu 770 (12)

Vaso Petričič-u.

V zalogi imajo tudi gg. **E. Mahr** in **U. pl. Trnkóczy** v
Ljubljani, **A. Rant** v Kranji, in lekarna „Pri angelju“
v Novem mestu.

Preprodajalci popust.

Zidarski pomočniki

se sprejemajo za na **Gorenjsko** po K 360 na dan; vožnja prosta. 999 2-2
Natačna pojasnila pri **Ig. Kosjek** v Ljubljani, Gospodske ulice št. 3, II. nadstropje.

št. 35.797.

1000 3-1

Razglas stavodolžnim mladeničem.

Mestni magistrat ljubljanski gledé rednega nabora leta 1902 nastopno razglašá:

1. **Vsi v Ljubljani stanujoči** leta 1879, 1880 in 1881 rojeni mladeniči imajo
se, negledé na njih rojstni in pristojni kraj,

tekem meseca novembra 1901

pri podpisnem uradu k zabeležbi zglasiti.

2. Mladeniči, ki nimajo domovinstva v Ljubljani, naj prinesó s seboj dokazila o sta-
rosti in pristojnosti.

3. Začasno odsotne ali bolne mladeniče smejo zglasiti stariši, varuhi ali drugi po-
oblaščenci.

4. Oni, ki si hočejo izprositi kako v §§ 31, 32, 33 in 34 vojnega zakona navedenih
olajšav, morajo po predpisu opremljene prošnje vložiti meseca **januarija** ali **febru-**
varija 1902 pri podpisnem mestnem magistratu, **najkasneje pa na dan glavnega**
nabora pri naborni komisiji.

5. Onim, ki želé, da se jim dovoli stava zunaj domačega nabornega okraja, je o
priliki zglasitve vložiti **opremljene prošnje**, ter se ob enem lahko oglašé in izkažejo
pravico do kake v §§ 31, 32, 33 in 34 vojnega zakona omenjene olajšave.

6. Sinovi aktivnih vojaških oseb in oni mladeniči, ki so nameščeni pri vojni upravi
(vojni mornarici) in so še stavodolžni, se morajo **ravnokotno** zglasiti.

7. **Kdor prezre dolžnost zglasitve**, in v obče iz vojnega zakona izvirajoče
dolžnosti, se ne more opravičevati z nevednostjo o dolžnostih, katere mu nalaga vojni
zakon.

Stavljenci, ki opusté zglasitev, ne da bi jih bila zadržala kaka nepremagljiva ovira,
so krivi prestopka in se kaznujejo z **globo 10—200 K** ali s temu primernim zaporom.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane.

dné 11. oktobra 1901.

Tesarski pomočniki (cimpermani)

se sprejmejo proti dobremu plačilu pri 984 7-7

Josip Lehner-ju, tesarskem mojstru v Ljubljani.

Domača umetalna steklarija

Avg. Agnola v Ljubljani, Dunajska cesta 9
poleg „Figovca“

se priporoča prečast. duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izdelovanje
cerkvenih oken in vrat, vdelenih s katedralnim steklom ali s
svincem obrobljenim belim ali barvenim steklom,

s steklom z umetno slikarijo

strokovnjaško dobro, zagamčeno in trpežno izvršeno v lastni delavnici, od najpriprostejšega do najfinjšega.

Št. 50/Z.

Spričalo,

s katerim podpisani potrjuje, da je velečislana
tvrdka za stavbeno in umetno steklarstvo
AVGUST AGNOLA v Ljubljani, v polnem in
lepem soglasju s gotsko arhitekturo, izvršila
prav pohvalno steklarska dela v novi župni in
dekanjski cerkvi v Šmartnem pri Litiji.

Okenj 32, v raznovrstnih gotskih oblikah,
slikanih umetno na steklo v okusnih okrasnih,
strogo po gotskih pravilih, v barvah nežno-svitlih
in ne vpiljočih — svedoči jasno, da smo vdobili
Slovenci v gosp. Avg. Agnola tudi v tej stroki
spretnega, domačega umetnika, kateremu s
mirno vestjo zaupamo slična dela.

V prepričanju, po ostalih ofertah za to delo,
se vestno zatrjuje, da so cene gosp. Avg. Agnola
prav zmerne. Priporoča se kar najtopleje vsem,
posebno pa onim cerkvenim predstojnikom,
kateri razpolagajo sicer s malimi sredstvi, pa
bi oskrbeli radi svojim cerkvam kaj lepega.

Župni urad v Šmartnem pri Litiji
dne 9. februarja 1901.

Ivan Lavrenčič,
župnik in dekan.

Prevzema tudi vsa **stavbinska steklarska dela** ter priporoča svojo izborno
zalogo vsakovrstnega **steklarskega blaga.** 737 52-12

Okvirja tudi slike in podobe; prenavlja
in popravlja stare predmete.

Cene jako nizke.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
**blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte** itd.
sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in vse drugo obleko.
Prečistite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih
ozirajo na domačo tvrdo ter ne uvažujejo tujih trdih, dru-
štev in potujočih agentov.
Zagotavlja hitro in najpoštenjejšo postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bo hvaležna tudi za najmanjše naročilo.
Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 565 53-21

Ana Hofbauer,
imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfve ulice 4.

Št. 338/Pr.

965 2-2

Razpis službe.

Vsled sklepa izredne javne seje občinskega sveta z dné 17 sept. je pri mestnem magistratu popolniti na novo sistemizovano službo

pisarniškega kancelista

s prejemki 6. činovnega razreda, t. j. s plačo 1350 kron, z dejalnostno doklado 300 kron in pravico do dveh v pokojnino vstevnih 5letnic po 150 kron

Za namestitev v pisarniški službi se od prosilca zahteva, da je z dobrim vspehom dovršil nižjo gimnazijo, nižjo realko ali kak drug zavod iste vrste in pa, da si je splošno vsposobljenost za ta poklic zadobil z večletno prakso v kaki državni, deželni, občinski ali kaki zasebni pomožni pisarni in da se o tem izkaže z ugodnimi izpričevali.

Prednost se daje prosilcem, ki se izkažejo s srednješolskim zrelostnim izpričevalom ali pa z zrelostnim izpričevalom katerega drugega zavoda iste vrste.

Prosilci za omenjeno službo naj svoje pravilno opremljene prošnje vložé pri pred-
sedstvu mestnega magistrata

najkasneje do 31. oktobra 1901.

Zakasnele ali pa pomanjkljive prošnje se ne bodo vpoštevale.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dné 1. oktobra 1901.

Za na želodcu bolehaajoče!

Vsem, ki so si vsled prehlajenja ali preobloženja želodca, vživanja slabih ali težko prebavljivih, prevročih ali premrzlih jedil ali po nerednem načinu življenja nakopali kako želodčno bolezen, kakor:

želodčni katár, želodčni krč,
želodčne bolečine, težko prebavljanje ali zažlezenje,
naj bode s tem priporočeno dobro domače sredstvo, katerega izborni učinki so že mnogo let preizkušeni. To je

Huberta Ullrich-a zeliščino vino.

To zeliščino vino je prirejeno iz izbornih zelišč z dobrim vinom in okrepeča in oživi prebavni organizem človeka. Zeliščino vino odstrani motenja pri prebavi in pospešuje novo tvorjenje zdrave krvi.

Po pravočasni uporabi zeliščinega vina se želodčne bolezni večinoma že v kalu zatro. Nikar naj se torej ne zamudi rabiati je. Simptomi, kakor: glavobol, kolcanje, zgaga, napihovanje, slabosti z bljuvanjem, ki se tim močnejše javljajo pri kroničnih (zastarelih) želodčnih boleznih se mnogokrat odstranijo že po nekaterokratnem pitju.

Zaprtje in njega neprijetne posledice, kakor **tesnoba, ščipanje, vtrpanje** **sroca, brezspanje,** kakor tudi zastajanje krvi v jetrih, v vranici in pri hemeroidnih boleznih, se z zeliščnim vinom časih hitro odstranijo. Zeliščino vino odstrani vsako **neprebavnost** in odpravi vsled lahkega odvoda nepotrebne tvarine iz želodca in iz črev.

Medla, bleđa barva, nedostajanje krvi in oslab-
ljenje so večinoma posledice slabega prebavljanja, nedostatnega snovanja krvi in bo-
lezni na jetrih. Ob **nedostajanji apetita, nervozni oslabelosti in razdra-**
ženosti in pogostem **glavobolu, nočeh brez spanja** birajo mnogokrat take osebe počasi.

Zeliščino vino daje oslabei življenjski moči nov impulz. Zeliščino vino pomnoži
apetit, pospešuje prebavljanje in reditev, oživilja spremembo snovij, pospešuje snovanje krvi,
pomirja razburjene živce in stvarja novo življenjsko veselje. Mnogobrojna priznanja in zahvalna
pisma dokazujejo to.

Zeliščino vino se dobiva v steklenicah po gld. 1-50 in 2- a. v. v lekarnah v Ljub-
ljani, Litiji, Kamniku, Škofji Loki, Kranju, Radovljici, Idriji, Tolmini, Trebnjem, Novem mestu,
Ribnici, Kočevju, Metliki, Črnomlju, Postojni, Ajdovščini, Vipavi, Celju, Sežani, Trstu itd.,
kakor tudi po vsem Avstro-Ogorskem po vseh lekarnah.

Tudi razpošiljajo lekarne v Ljubljani po 3 in več steklenic zeliščinega vina po izvirnih
cenah v vse kraje Avstro-Ogorske. 672 12-7

Pred ponaredbami se svari.

Zahteva naj se izrecno

Huberta Ullrich-a zeliščino vino.

Prediskarija.

Franja Meršol

v Ljubljani, Mestni trg št. 18

priporoča svojo bogato zalogo

pričetih in izvršenih ženskih ročnih izdelkov, vsako-
vrstnih, jako ličnih vezenin, krojaških potrebščin ter
raznega **drobnega blaga** — vse po zelo zmernih cenah.
Monogrami in risarije se v poljubnih barvah in slogih
uvezujejo na vsakršno blago. 621 18

Zunanja naročila se izvršujejo točno in ceno.

FELIKS TOMAN

kamnoseški mojster v Ljubljani, Resljeva cesta št. 26

priporoča svojo bogato zalogo

nagrobni spomenikov

od različnih in najtrpežnejših marmorov, od granita, črnega sijenita in labradorja, prevzame tudi vsako stav-
beno **kamnoseško delo** po najnižji ceni. Posebno se priporoča prečastiti duhovščini na izdelovanje raz-
ličnih cerkvenih **umetno kamnoseških del**, kakor altarjev, tabernakeljov, prižnic, obhajalnikov, krstnih
in kropilnih kamnov in podob v vsaki velikosti iz marmorja ali peščenika itd. in izrotovi tudi brezplačno
potrebne načrte in proračune. Nadalje **robnikov** od granita, kakor tudi **kock** in **plošč** od porfirja za tla-
kovanje trotovarjev.

Najceneja zaloga **plošč za pohištvo** od tu- in inozemskih marmorjev.

936 6-6

SEZONI

SEZONI

priporočam svojo bogato zalogo **pušk najnovejših sistemov in najnovejše vrste revolverjev** itd.,
vseh pripadajočih **rekvizitov** in **municije**, posebno pa opozarjam na 723 20-13

troceevne puške

katere izdelujem samo jaz in katere se radi svoje lahkote in priročnosti vsakemu najbolje priporočajo. —
Ker se pečam samo z izdelovanjem orožja, se priporočam p. n. občinstvu za mnogobrojna naročila ter
izvršujem tudi v svojo stroko spadajoče naročbe in poprave točno, solidno in najceneje. — Z veselo spoštovanjem

Fran Sevčik, puškar v Ljubljani, Židovske ulice.

Ilustrovan cenik se pošlje na željo zastoj.

Stanje hranilnih vlog:
15 milijonov K.

Rezervni zaklad:
nad 300.000 K.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rofovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik
od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje
po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti
vsacega pol leta h kapitalu.

Rentni davek od vložnih obresti pla-
čuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga
zaračunila vlagateljem.

Denarne vloge sprejemajo se tudi po pošti in
potom c. kr. poštne hranilnice. Poštno - hranilnične
sprejemnice dobivajo se brezplačno.

833 (8)

Dunajska borza.

Dné 18. oktobra.

Skupni državni dolg v notab.	98 45
Skupni državni dolg v srebru.	98 35
Avstrijska zlata renta 4%.	118 40
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	95 50
Ogorska zlata renta 4%.	118 70
Ogorska kronska renta 4%, 200	92 80
Avstro-ogorske bančne delnice, 600 gld.	1628 —
Kreditne delnice, 160 gld.	619 75
London vista	238 95
Šem. ki drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117 25

20 mark	23 44
20 frankov (napoleonor)	19 02
Italijanski bankovci	92 90
C. kr. cekini	11 31

Dné 18. oktobra.

3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	150 —
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	170 —
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	215 50
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95 —
Tisne srečke 4%, 100 gld.	144 50
Dunavske vravnave srečke 5%.	250 —

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	106 —
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94 35
Priporitne obveznice državne železnice	427 —
južne železnice 3%	430 —
južne železnice 5%	121 75
dolenjskih železnice 4%	—
Kreditne srečke, 100 gld.	401 —
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	500 —
Avstrijskega rubežega križa srečke, 10 gld.	47 10
Ogorskega	24 —
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	15 60
Rudolfove srečke, 10 gld.	55 —

šavnove srečke, 40 gld.	236 —
St. Genois srečke, 40 gld.	265 —
Waldsternove srečke, 20 gld.	399 25
Ljubljanske srečke	63 50
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	261 50
Akcije Ferdinandove sav. želez., 1000 gld. st. v.	5520 —
Akcije tržaškega Lloydja 500 gld.	810 —
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	70 —
Splošna avstrijska stavbinska družba	139 —
Montanska družba avstr. plan.	348 —
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	422 —
Papirnih rubljev 100	253 50

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za izgube pri tvebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako tvebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasluje vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kurnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni vti za dosego kolikor je mogoče visocoga
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.